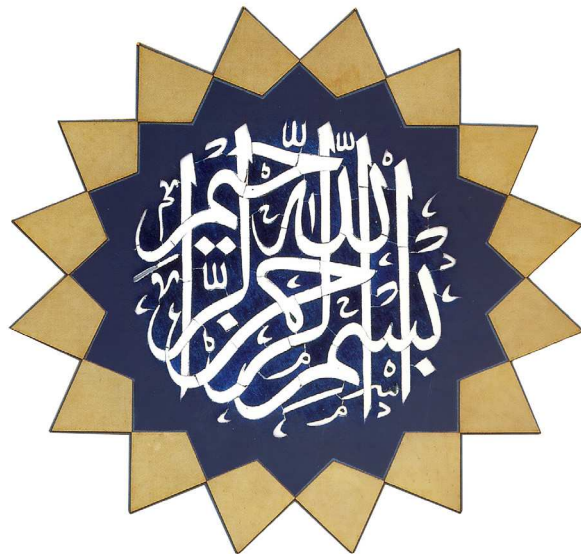
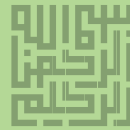




ویژه نامه هفتمین جشنواره

اردیبهشت ۱۳۹۴





ویژه نامه هفتمین
جشنواره
علامه حلی (ره)

اردیبهشت ماه ۱۳۹۴

تهیه و تنظیم: دبیرخانه
جشنواره علامه حلی (ره)
مدیر اجرایی: مهدی مظاهری
گرافیک و صفحه آرایی: مصطفی برجی
با تشکر از همکاری:
حجج اسلام والمسلمین
سید مصطفی آل غفور
و علی محمدی دیک و کلیه
همکاران دبیرخانه جشنواره



جشنواره علامه حلی

آدرس: قم، ابتدای بلوار جمهوری،
مرکز مدیریت حوزه های علمیه،
دبیرخانه جشنواره علامه حلی (ره)
شماره تماس: ۰۲۵-۳۲۹۰۴۹۷۶

www.jhelli.ir

hellli.info2@gmail.com



ویژه نامه هفتمین جشنواره
اردیبهشت ۱۳۹۴

پیش گفتار | ۴

گفت‌وگوها | ۵

گفت‌وگو با رئیس و نایب‌رئیس شورای سیاست‌گذاری

جشنواره | ۶

گفت‌وگو با عضو شورای علمی جشنواره | ۱۱

گفت‌وگو با یک پژوهشگر حوزوی | ۱۶

گزارش بخش اجرایی جشنواره | ۱۸

ارزیابی آثار | ۲۳

جشنواره هفتم از نگاه آمار | ۳۳

برگزیدگان و شایستگان تقدیر | ۴۵

دبیرخانه‌های استانی | ۵۱

چکیده آثار برتر | ۶۳



جواد اسماعیل‌نیا
دبیر جشنواره

پیامبر اعظم (ص):
«مَنْ مَاتَ وَمِيرَاثُهُ الدَّفَائِرُ وَالْمَحَابِرُ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ»

(ارشاد القلوب، ص ۱۴۶)

«کشف مجهول» همواره عامل انگیزه‌بخش انسان در مسیر حرکت به جلو بوده است. برای رسیدن به این هدف امیدبخش، راهی جز تحقیق و پژوهش وجود ندارد. از همین‌رو تحقیق و پژوهش با هدف نیل به معارف بلند الهی و یافتن پاسخ سؤالات متعدد بشری در مسیر کمال از جایگاه بس‌والایی در آموزه‌های دینی ما برخوردار است تا جایی که طبق زیبا کلام نبوی (ص) بهشت از آن صاحبان دفاتر و قلم‌هاست.

از جمله اقدامات پسندیده حوزه‌های مبارکه علمی، فراهم آوردن زمینه رشد و شکوفایی استعدادهای پژوهشی طلاب جوان حوزه‌هاست. اینک که به فضل خدای متان هفتمین دوره جشنواره علامه حلی (ره) با دریافت قریب به ۱۲ هزار اثر پژوهشی طلاب جوان و با رشد نزدیک به ۵۰ درصدی آثار نسبت به سال قبل، رو به پایان است، مراتب سپاسگذاری خود را به همه مسئولین محترم حوزه‌های علمی، اعضای محترم شوراهای سیاستگذاری و علمی و گروه‌های محترم ارزیابی و ارزیابان محترم جشنواره، خصوصا خالقان آثار پژوهشی شرکت‌کننده، تقدیم می‌دارم.

امیدوارم با حمایت‌های مادی و معنوی مسئولین محترم حوزه‌های علمی از دبیرخانه و برگزیدگان جشنواره شاهد تأثیرگذاری بیشتر جشنواره علامه حلی (ره) در ترویج فرهنگ پژوهش و نهادینه شدن آن در حوزه‌های علمی باشیم.

یقیناً لازمه رسیدن به تولید علم و توسعه کرسی‌های آزاداندیشی و نظریه‌پردازی که از دغدغه‌های مقام معظم رهبری و مراجع عظام تقلید نیز می‌باشد، پژوهش‌محور شدن آموزش از یک‌سو و حمایت همه‌جانبه تمامی اجزاء حوزه از اقدامات آموزشی تشویقی در عرصه پژوهش همچون جشنواره علامه حلی (ره) می‌باشد.



گفت و گوها



تأکید بر لزوم پژوهش محور کردن نظام آموزشی

در گفت‌وگو با رئیس و نایب‌رئیس شورای سیاست‌گذاری جشنواره

تقویت فرهنگ پژوهش و نگارش آثار علمی از مهم‌ترین رسالت‌های جشنواره علامه حلی (ره) می‌باشد. در همین راستا دبیرخانه جشنواره نظرات رئیس و نایب‌رئیس شورای سیاست‌گذاری جشنواره را در این زمینه دریافت و به شیوه اقتراح تنظیم نموده است. آنچه در پی می‌آید چکیده‌ای از این اقتراح است:

مصاحبه‌شوندگان:

- ♦ حجت‌الاسلام والمسلمین سید علی عماد، رئیس شورای سیاست‌گذاری جشنواره و معاون پژوهش حوزه‌های علمیه
- ♦ حجت‌الاسلام والمسلمین علی اکبر حصاری، نایب‌رئیس شورای سیاست‌گذاری جشنواره و معاون پژوهش حوزه‌های علمیه خاوران

▣ به نظر شما به عنوان رئیس و نایب‌رئیس شورای سیاستگذاری، جشنواره علامه حلی (ره) تاکنون تا چه حد به اهداف خویش دست یافته است؟

عماد: جشنواره علامه حلی (ره) به منظور تأمین و تحقق چند هدف کلان تأسیس و راه‌اندازی شده است که در آئین‌نامه جشنواره بدانها اشاره شده است. در آن راستا توفیقات نسبی شایان توجهی بدست آمده است.

نشاط علمی در خور توجه و رشد روحیه تحقیق و پرسشگری در میان طلاب و تقویت فرهنگ پژوهش و فزونی یافتن سطح مشارکت و

نیز افزایش سطح رقابت علمی تحقیقی میان طلاب را به وضوح می‌توان در میزان در حال رشد شرکت‌کنندگان در جشنواره مشاهده کرد.

در دوره اخیر حدود دوازده هزار اثر از طلاب جوان برادر و خواهر زیر ۳۱ سال حوزه‌های علمیه به دبیرخانه مرکزی و دبیرخانه‌های استانی واصل شده است و این نشان از حرکت موفق در راستای فرهنگ‌شدگی فعالیت‌های پژوهشی است.

از سوی دیگر کیفیت در حال رشد آثار واقعاً چشمگیر و امید آفرین است. این رقابت علمی چهره‌های فعال عرصه تحقیق و تعلیم حوزه را نیز نمایان و معرفی می‌نماید. از منظر دیگر، تأمل در نوع موضوعات آثار نشان می‌دهد تا حد قابل توجهی آثار تولید شده با نیازها انطباق پیدا می‌کنند.

حصاری: آمار رو به رشد شرکت‌کنندگان، افزایش کیفی آثار برگزیده، درخواست رو به تزاید برای برگزاری جشنواره‌های استانی که خبر از اشتیاق طلاب شهرستانی می‌دهد، همگی گواه بر موفقیت جشنواره است. پس اگر هدف جشنواره رونق فرهنگ پژوهش در بین طلاب جوان زیر ۳۱ سال است، باید گفت این هدف محقق شده و استمرار آن سبب نهادینه شدن آن خواهد شد.

▣ با توجه به مشارکت نزدیک به دوازده هزار اثر، تحلیل شما از وضعیت کمی و کیفی آثار در جشنواره هفتم چیست؟

عماد: شرکت نزدیک به ۱۲۰۰۰ اثر علمی جشنواره نشان از رشد کمی قابل قبول و حتی بیش از حد انتظار است؛ البته حدس مسئولان جشنواره این است که این رشد در سال‌های آتی نیز استمرار خواهد داشت.

مهم‌تر این است که رشد کمی آثار مانع رشد کیفی فزاینده آن‌ها نشده است؛ بلکه آثار واصله به دوره اخیر به لحاظ کیفی، انتخاب موضوع، روشمندی و کیفیت دستیابی به نتیجه با آثار دوره‌های نخست فاصله عمیقی داشته و به مراتب قوی‌تر است.

حصاری: وضعیت جشنواره هفتم در نگاه به عقب بسیار موفق و امیدوارکننده است. رشد

عماد:
آثار واصله به دوره اخیر
به لحاظ کیفی، انتخاب
موضوع، روشمندی و
کیفیت دستیابی به
نتیجه با آثار دوره‌های
نخست فاصله عمیقی
داشته و به مراتب قوی‌تر
است.

در این زمینه آثار راه یافته به دوره ارزیابی نوعاً به لحاظ موضوع با توجه به سطح تحصیلی طلاب از کیفیت خوبی برخوردار بوده است. شاخص دوم، روشمندی انجام تحقیق است. شاخص سوم، برخورداری تحقیق از ساختار مناسب است. شاخص دیگر، بهره‌گیری از منابع معتبر، اصیل و روزآمد است. شاخص بعدی، اتقان محتوایی و دقت در تحصیل است و همچنین قدرت و دقت در رسیدن به نتیجه پژوهش و نیز میزان پاسخ‌گویی به نیازها و هم‌سوئی با پرسش‌های جاری در جامعه از شمار شاخص‌ها است.

برای تحقق این شاخص‌ها، نیازسنجی پژوهش، برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های روش تحقیق برای طلاب اساتید، وجود چرخه منظم ارزیابی آثار و تدوین شیوه‌های انجام هر نوع کار پژوهشی، از اقدامات جاری بخش پژوهش مراکز مدیریت حوزه‌های علمیه است.



۳۷ درصدی نسبت به جشنواره ششم نشان از حرکت رو به جلو دارد، لکن در نگاه به اهداف بلند پیش رو، نباید به این مقدار رشد قناعت کرده و حتماً برنامه‌ریزی‌های اساسی همراه با اراده و عزم همگانی در حوزه‌ها لازم است تا موج گسترده‌ای از تولید آثار علمی در دو حیطه تولید علم دینی و تأمین نیازهای علمی - معرفتی جامعه رخ دهد.

حصاری: ایجاد زیرساخت‌های

فرهنگی، سخت و نرم‌افزاری و رونق هر چه بیشتر مهارت‌های پژوهشی لازمه افزایش سطح کیفی پژوهش‌های طلاب است و در هر سه بخش اقدامات متعددی هم در حوزه برادران و هم در حوزه خواهران در جریان است.

شکل‌گیری و رونق کرسی‌های آزاداندیشی و کرسی‌های نقد و مناظره و نظریه‌پردازی، انجام تحقیق پایانی برای طلاب سطح ۲ به عنوان یک تکلیف درسی، توسعه فضای مجازی و کتابخانه‌های دیجیتال در مدارس، برگزاری کارگاه‌های مهارت‌آموزی پژوهشی با سرفصل‌های متنوع و بسیاری اقدامات دیگر از این دست، بخشی از این تکاپو می‌باشد.

حصاری:
شیوه مرسوم آموزشی به هیچ‌وجه تأمین‌کننده تکاپوی پژوهشی و هم‌راستا با اهداف پژوهشی حوزه‌های علمیه که همواره بر اساس تحقیق و تتبع علوم دینی استوار بوده، نمی‌باشد.

در رابطه با افزایش سطح کیفی پژوهش‌های طلاب، چه اقداماتی در حوزه‌های علمیه در حال جریان است؟

عماد: افزایش کیفی آثار متوقف بر تحول در چند مؤلفه است: نخست، تعیین موضوع استاندارد برای پژوهش.



به نظر شما چگونه می‌توان بین آموزش و پژوهش در حوزه‌های علمیه پیوند مناسب ایجاد کرد؟

موفقیت‌هایی خواهیم بود. البته هم‌اکنون فیما بین معاونت‌های آموزش و پژوهش حوزه‌های علمیه هماهنگی‌های در خور توجهی شکل گرفته و یا در حال شکل‌گیری است که نتایج آن را به زودی شاهد خواهیم بود.

حصاری: شیوه مرسوم آموزشی به هیچ‌وجه تأمین‌کننده تکاپوی پژوهشی و هم‌راستا با اهداف پژوهشی حوزه‌های علمیه که همواره بر اساس تحقیق و تتبع علوم دینی استوار بوده، نمی‌باشد.

به نظر بنده ضمن بازگشت به روش اصیل حوزه در جریان علمی بین استادان و طلاب، که عمدتاً بر تعمق، تأمل، تفکر و مباحثه استوار بود، لازم است از روش‌های موفق دیگر نیز بهره گرفت. در

عماد:
آئین‌نامه حمایت از
نخبگان و استعدادهای
برتر توسط مرکز امور
نخبگان تهیه و به
تصویب هیئت امناء مرکز
رسیده است و پشتیبانی
علمی مهمترین فصل این
حمایت‌ها است.

عماد: در گام نخست باید دو اصل مهم مورد اتفاق نظر باشد: اول آنکه آموزش موفق و دقیق پیش‌نیاز اجتناب‌ناپذیر پژوهش قابل قبول است. دوم آنکه نظام آموزش متوقف بر فرآیند رو به رشد تولید دانش است و پژوهش، فرآیند تولید دانش است.

پذیرش این داد و ستد طرفینی نقطه اولیه و سنگ‌بنای اساسی شکل‌گیری آموزش پژوهش‌محور و پژوهش دانش‌بنیاد است. اگر این مهم اتفاق بیفتد با اقداماتی که در حال انجام است شاهد

مرکز رسیده است و پشتیبانی علمی مهمترین فصل این حمایت‌ها است. فهرستی مشخص از فعالیت‌های پشتیبانی علمی در کمیسیون دائمی هیئت امنای مرکز تصویب شده و برنامه اقدام ذیل آن در دست تهیه است. ان‌شاءالله با تصویب برنامه و تأمین منابع، زمینه اقدام عملیاتی در این عرصه فراهم خواهد شد.

حصاری: اولین و مهمترین اقدام به نظر

بنده تدوین «نظام‌نامه مدیریت نخبگان» و استقرار آن در مجامع حوزوی است. باید توجه داشته باشیم که رفتار و تعامل با نخبگان و فرهیختگان از اصول و مبانی خاصی پیروی می‌کند و با رفتارهای اداری - اجرایی متفاوت است. در همه مراکز علمی جهان، نظام اداری از نظام علمی مستقل و جداست و با چهره‌های علمی و اندیشمند به مانند کارمند اجرایی رفتار نمی‌شود. مهمترین مطالبه نخبگان، رفتار متناسب با شئون و شخصیت آنان است و نه صرفاً حمایت مادی. اگر نظام‌نامه مدیریت نخبگان تدوین و به اجرا گذاشته شود، تمامی امور مرتبط با آنان و از جمله نوع و میزان حمایت‌ها معلوم و مشخص خواهد شد.

«به کمال رساندن قابلیت‌ها و ظرفیت‌ها» و «بهره‌گیری از توانایی نخبگان در چرخه مدیریت علمی حوزه‌ها» دو راهبرد اصلی در حمایت از نخبگان و استعدادها برتر می‌باشد و به نظر بنده تمامی برنامه‌ها باید در راستای این دو راهبرد تعریف شوند.

بسیاری از نظامات آموزشی، فراگیران در ارائه مباحث علمی با استادان مشارکت فعال دارند و مسئولیت ارائه بخشی از سرفصل‌ها بر عهده فراگیران گذاشته می‌شود. طبعاً این کار سبب می‌شود که فراگیر، منابع بحث را خوب ببیند، مطالعه و چینش کند تا ارائه موفق‌تری داشته باشد. همچنین انجام تکالیف علمی - پژوهشی از مباحث پیرامونی درس از روش‌های دیگر محسوب می‌شود.

به هر حال تنوع بخشی به روش‌های آموزشی یک گام مهم و اساسی در مسیر پیوند دادن آموزش و پژوهش است. ولی تحول بنیادی و طرح اساسی در این رابطه، پژوهش محور کردن نظام آموزشی و جایگزین شدن آن به جای نظام آموزشی دانش محور است. در نظام دانش محور تمامی تکاپوی اصلی آموزش بر انتقال اطلاعات علمی به فراگیران است در حالیکه نظام پژوهش محور بر جستجوگری فراگیر در منابع علمی استوار است.

حصاری:
تنوع بخشی به روش‌های آموزشی یک گام مهم و اساسی در مسیر پیوند دادن آموزش و پژوهش است. ولی تحول بنیادی و طرح اساسی در این رابطه، پژوهش محور کردن نظام آموزشی و جایگزین شدن آن به جای نظام آموزشی دانش محور است.

چه راهکارهایی برای حمایت بیشتر از نخبگان و استعدادها برتر حوزوی پیشنهاد می‌کنید؟

عماد: راهکارهای حمایت از استعدادها برتر و نخبگان حوزه در مرکز امور نخبگان حوزه بررسی شده است. در این زمینه آئین‌نامه حمایت از نخبگان و استعدادها برتر توسط مرکز امور نخبگان تهیه و به تصویب هیئت امناء



زمان مناسب برای آغاز پژوهش و استانداردهای آن

در گفت‌وگو با حجت‌الاسلام والمسلمین
محسن مهاجرنیا
عضو شورای علمی جشنواره علامه حلی (ره)

دهد یک‌سری مقتضیات برای او باید فراهم باشد. مثلاً خود محقق واقعاً باید دنبال حقیقت باشد نه اینکه دنبال فکر خود باشد. دنبال این نباشد که برای همان چیزی که خودش قبول دارد مستندسازی کند؛ بلکه دنبال این باشد که به حقیقت برسد هرچند ممکن است حقیقت، مخالف آن چیزی است که خودش فکر می‌کند. و لازمه این کار، آزاداندیشی محقق است. یعنی آزادانه و بدون هیچ تعلق، منفعت، منیت، نفسانیت، شرایط بیرونی و هیچ اجبار و شرایط خاصی واقعاً دنبال حقیقت باشد. در قرآن آمده است: «کسانی که حرف حق را می‌شنوند و آن چیزی که بهتر و احسن است را انتخاب می‌کنند.» یعنی دنبال حقیقت هستند نه اینکه حقیقت چیزی باشد که منافع و جبر اجتماعی به آنها تحمیل کند. بسیاری از کتب

یک پژوهش استاندارد چه ویژگی‌هایی دارد و آیا این استانداردها تاکنون در پژوهش‌های طلاب مراعات شده است؟

معنای تحقیق این است: تلاش برای رسیدن به حقایق موضوعات؛ با جهد و جهد و تلاش و اجتهاد. اینکه فرد زحمت بکشد تا به حقیقت برسد. برای اینکه محقق بتواند به حقیقت برسد به قول منطقی‌ها شرایطی موجود و موانعی باید مفقود باشد. یعنی زمینه برای رسیدن به حقایق وجود داشته باشد که از آن به ویژگی‌ها تعبیر می‌کنیم. برخی از ویژگی‌های یک تحقیق استاندارد به خود محقق، یک‌سری به خود تحقیق و یک‌سری به فضایی که در آن تحقیق انجام می‌شود - مثل حوزه علمیه قم - بر می‌گردد.

محقق اگر بخواهد یک تحقیق استاندارد انجام

شدن خودم است. این آفت جدی دیگری است که نشان می‌دهد این تحقیق استاندارد نیست. بعضی از تحقیق‌ها هستند که تحت فشارهای خاصی نوشته می‌شود؛ مثلاً من محقق برای اینکه اقتضای شغلی من این است که کاری به زور به من می‌دهند که علاقه و شرایط فکری و روحی آن را ندارم و این موضوع برای من تحمیل می‌شود و من به خاطر اینکه

شغلم را از دست ندهم به این کار تن می‌دهم از این تحقیق استاندارد بیرون نمی‌آید چون تمایلات محققانه همراه با این موضوع نیست و به این دلیل این تحقیق معلوم نیست چه از آب در می‌آید.

نکته بعدی خود محیط است یکی از استانداردهای تحقیق و ویژگی‌های مهم تحقیق این است که تحقیق در چه شرایط و محیط و فضایی انجام می‌شود؟ محیطی آزاداندیشانه با امکانات علمی، کتابخانه‌های

مجهز و شرایط مساعدی فراهم است و مانعی نیست؛ نه فشار بیرونی و نه ترسی وجود دارد که اگر به نتیجه‌ای برسم برایم مشکلی ایجاد می‌شود، حقوقم قطع می‌شود، از کار اخراج می‌شوم یا از نظر سیاسی تحت فشار قرار خواهم گرفت، اینها نیست و فضا آماده است. در این فضا یک تحقیق خوب تولید می‌شود. نوعاً تحقیقاتی که در فضای بسته انجام شده‌اند بسیار نادرند و بسیار کم در تاریخ اتفاق افتاده که مثل شهید اول و شهید ثانی در زندان دو متن لمعه و شرح لمعه را تحت فشار بنویسند. معمولاً این گونه است که تحقیق در فضای خوب انجام می‌شود. شما اگر امکانات و کتابخانه خوب و دسترسی به منابع داشته باشی کار خوب از آب

تاریخ اهل سنت در نتیجه فشار شاهان نوشته شده است و نویسندگان هر حرفی را ننوشته و هر حقیقتی را منتقل نکرده است. محقق ملاحظه می‌کرد که چه چیزی برای وی دردسر درست نمی‌کند آن را می‌نوشت، این آزاداندیشی نیست و محقق حقیقت را نمی‌گوید. یا افرادی که در رسانه‌ها کار می‌کنند محققانه نمی‌نویسند؛ شخص ملاحظه می‌کند که اگر این حرف

را بزنند پس‌لرزه دارد، حقوقش قطع می‌شود و منافع‌اش در خطر است، یعنی حرف خوب و واقعیت را نمی‌زند و مصلحت‌سنجی‌هایی مد نظر وی است که در تحقیق جای ندارد.

دومین شرط تحقیق این است که خود آن تحقیق استانداردهایی می‌خواهد. بعد از اینکه محقق، محققانه تحقیق می‌کند خود تحقیق او هم یکسری استاندارد می‌خواهد.

در جامعه یکسری تحقیقات داریم که بازاری‌اند یعنی محقق و ناشر نگاه می‌کند که فلان موضوع بازار دارد یا نه؟ اگر بازار داشت تحقیق می‌کنند، اگر بازار نداشت آن را رها می‌کنند، و لو کار ضروری، محققانه و مورد نیاز باشد. این کار محققانه نیست چون وقتی که وضعیت بازار ملاحظه شد محقق به سمت مصلحت‌های اقتصادی و بازاری می‌رود و این آفتی جدی است که در تحقیقات وجود دارد.

یکسری چیزهایی مثل مسائل نفسانی، مسأله هوی‌وهوس‌ها هم وجود دارد، مثل انجام دادن تحقیق برای مشهور شدن، یا وزیر و نماینده شدن. یعنی خود تحقیق اصالت ندارد پست و هوی‌وهوس برای من اصالت دارد و برای مطرح

خوشبختانه ما فضای محققانه‌ای در حوزه داریم و امکانات هم کمابیش وجود دارد و بزرگترین کتابخانه‌ها در قم هستند. به اضافه اینکه بزرگترین مرکز دیجیتال یعنی مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی اطلاعات اسلامی را در نرم‌افزارها در اختیار محققان می‌گذارد.

کم و بیش در مقایسه با بعضی جاها شرایط برای ما طلبه‌ها فراهم است؛ هم شرایط محیطی، هم شرایط شخصی، تحقیقی و موضوعی و از این جهت زمینه‌های خوب و مساعدی در اختیار داریم که می‌توانیم کار کنیم.

تحقیق و پژوهش را از چه زمانی باید آغاز کرد؟ آیا تحقیق و پژوهش بدون اندوخته علمی مناسب به ثمر خواهد نشست؟

همانطوری که گفتیم تحقیق به معنای دنبال حقیقت رفتن و تلاش برای دستیابی به حقایق، موضوعات و مفاهیمی است که فرد روی آن تحقیق می‌کند و این متوقف بر شرایط خاصی نیست. در هر مرحله‌ای از مقدمات تا سطوح عالی حوزه همه‌جا می‌شود تحقیق کرد. اما تحقیق دو نوع است: گاهی تحقیق می‌کنیم و دنبال یافته‌های جدید هستیم و می‌خواهیم صرفاً یاد بگیریم. چون همه تحقیقات برای مخاطب نیست گاهی تحقیق برای خود شخص است. فرد می‌خواهد خودش به حقیقت و گنه مطلب برسد. بنابراین در هیچ مرحله‌ای تحقیق تعطیل‌پذیر نیست. اما بخشی از تحقیق برای این است تا مشکلی از مشکلات بیرونی را حل کنیم. مشکلات نظام اسلامی، مشکل مخاطبین مثل مشکلات فکری و سؤالات و شبهاتی که می‌خواهیم پاسخ دهیم. یا موضوعاتی است که توسعه‌ای است و دنیای موجود شدیداً تشنه معارف اهل بیت (ع) است و کار توسعه‌ای می‌خواهیم انجام دهیم. گاهی سؤالی مطرح نیست و ما می‌خواهیم در این

در می‌آید تا اینکه در منطقه دور افتاده باشی و امکانات نباشد.

خوشبختانه ما فضای محققانه‌ای در حوزه داریم و امکانات هم کم‌وبیش وجود دارد. بزرگترین کتابخانه‌ها در قم هستند، کتابخانه آیت‌الله مرعشی، کتابخانه فیضیه، کتابخانه آیت‌الله بروجردی و کتابخانه‌های تخصصی که وجود دارد. به اضافه اینکه بزرگترین مرکز دیجیتالی یعنی مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی اطلاعات اسلامی را در نرم‌افزارها در اختیار محققان می‌گذارد.

امروزه همه کتاب‌های دست اول ما و منابع فقهی، روایی، رجالی، درایه و همه منابع تبدیل به نرم‌افزارهایی شده که در دسترس همه است. پس کار خیلی راحت شده فضا و امکانات و شرایط در قم فراهم است. معمولاً طلبه‌ها دیگر دغدغه اینکه فلان موضوع را کار کنم فضا سنگین است، پس‌لرزه دارد، پاسخگو باید باشم، اینها نیست و در قم این فضا وجود ندارد. از طرف دیگر اقتضات و نیازها فراوان است. نظام اسلامی است و مسائل و موضوعاتی داریم که نظام و دنیای امروز و رسالت طلبگی - که قلمرو آن تمام دنیاست - از ما می‌خواهد که کار تحقیقی انجام دهیم. در حوزه کم‌وبیش فضای آزاداندیشی داریم. البته یک سری ملاحظات معمولاً وجود دارد که افراد خودسانسوری می‌کنند و بعضی از ملاحظات نابجاست. بعضی وقت‌ها مصلحت‌سنجی‌ها عقلایی است و نمی‌شود بی‌گدار به آب زد، اما بعضی وقت‌ها بیش از حد مصلحت‌سنجی‌هایی کرده و حقیقت را فدای مصلحت می‌کنیم. اما

در جامعه یکسری تحقیقات داریم که بازاری‌اند و محقق نگاه می‌کند که فلان موضوع اگر بازار داشت تحقیق می‌کند. این کار محققانه نیست چون وقتی که وضعیت بازار ملاحظه شد محقق به سمت مصلحت‌های اقتصادی می‌رود و این آفتی جدی است که در تحقیقات وجود دارد.

خوب است، ولی در مورد کارهایی مثل نوشتن متن درسی حوزه باید کسی این کار را کند که نویسنده بوده و سال‌ها تدریس داشته باشد. پس اندوخته تخصصی و تجربه‌های مطالعاتی تحقیقاتی و پژوهشی برای محققان و برای کسانی که برای دیگران و رفع نیاز و پاسخ به شبهات کار می‌کنند، حتما لازم است. ولی کسی که برای خود کار می‌کند در سطح خود می‌تواند تحقیق کند و مصرف این تحقیق برای خودش است نه دیگران.

نقش جشنواره علامه حلی (ره) را در ارتقای فرهنگ پژوهش در بین طلاب را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

فلسفه جشنواره همین است جشنواره همیشه روی پایانه‌هاست. در همایش و کنگره از ابتدا سفارش تحقیق می‌دهند که روی این موضوع بنویسید اما جشنواره همیشه پایانه‌ها را می‌بیند. کارهایی که قبلاً انجام داده شده و با هر هدفی بوده را داوری و ارزیابی کرده و از بین آنها اثر برگزیده را انتخاب می‌کنند. پس هدف در جشنواره‌ها همواره تشویقی است برخلاف همایش‌ها و کنگره‌ها که ممکن است تشویقی نباشد و آنها همواره دنبال حل مشکل‌اند. موضوعی را مطرح کرده‌اند می‌خواهند محققان درباره این موضوع تحقیق کنند. مثلاً بهره بانکی در اسلام چگونه است؟ ولی در جشنواره، فراخوان برای این است که هر کسی که کاری کرده را در معرض داوری قرار دهند و هدف تشویق محققانی است که کار کرده‌اند.

وقتی شما محققان بالفعل را تشویق می‌کنید این تبدیل به فرهنگ می‌شود و دیگرانی که از تشویق اطلاع پیدا می‌کنند انگیزه پیدا می‌کنند تا در موضوعاتی برای سال‌های بعد کار کنند و این تشویق قطعاً روی فراوانی پژوهش‌ها تأثیر می‌گذارد و می‌داند که رقابت جدی است. و



دنیا برای گسترش معارف اهل بیت (ع) کارهای جدیدی انجام دهیم و این هم نیاز به پژوهش دارد. اینجاها یک نصاب می‌خواهد. بالاخره کسی که خودش به حقایق نرسیده نمی‌تواند برای دیگران مطالب را تبیین کند و خود افراد باید فهم و معلوماتی داشته باشند، از این جهت است که می‌گوییم تحقیق نیاز به تخصص دارد. یعنی اندوخته محققان تخصصشان است و باید به یک مرحله‌ای از آموزش و فهم مقدماتی پژوهش برسند تا بتوانند دست به پژوهش بزنند.

در جشنواره علامه حلی (ره) محققان در سطح جوان و از ۳۱ سال به پایین هستند و ما هم از اینها در همین حد انتظار داریم. انتظار نداریم که جواهر الکلام یا مکاسب شیخ انصاری بنویسند، یا نظریه پردازی کنند. البته معنی نیست نابغه‌ای پیدا شود، نبوغ خاصی به خرج دهد و نظریه‌ای تولید کند، این استثناست.

دیروز که متون ارائه شده به جشنواره را بررسی می‌کردیم می‌دیدیم کارهای بسیار خوبی انجام شده است. گاهی شک می‌کردیم که متن متعلق به این شخص است یا نه؟ ولی در مجموع در حد جشنواره علامه حلی (ره) کارهایی که انجام شده،

می‌توانیم در جشنواره درصد زیادی را به این موضوعات اختصاص دهیم تا کسانی که در این زمینه‌ها کار خوب انجام دهند بیشتر تشویق شوند و این، زمینه پژوهش را بالا می‌برد و استانداردهای علمی را ارتقا می‌دهد.

خوشبختانه بعد از سال‌های سال، حوزه کارت دیجیتال به طلبه‌ها داده است و در این کارها اطلاعاتی وجود دارد و جشنواره می‌تواند خود را به آنجا وصل کند و یکی از اطلاعات این کارتها مباحث جشنواره علامه حلی (ره) باشد تا از این طریق امتیازات خاصی به

برگزیدگان جشنواره اختصاص یابد و طلاب با این کارت، شناسایی شود و از نظر مادی و معنوی حمایت شوند و این کار در ارتقای کمی و کیفی و تشویق طلبه‌ها مخصوصاً نسل جوان قطعاً تأثیر دارد. چون شرکت‌کنندگان جشنواره در مدارس تحصیل می‌کنند جشنواره می‌تواند روی اینها برنامه‌ریزی کند تا بگوید علاوه بر اینکه جشنواره پایانه هستیم در مقدمات هم حضور

داریم. جشنواره در سراسر کشور موضوع دهد و بگوید که در فلان موضوع هر کس می‌تواند کار انجام دهد و این امتیاز خاص دارد. برای اینکه طلبه‌ها به امر تحقیق ورود پیدا کنند، جشنواره علامه حلی (ره) مشاوره‌های علمی بگذرد، کلاس روش تحقیق، کلاس پژوهش و آموزش‌ها از طریق معاونت پژوهش برگزار شود. معاونت پژوهش کمک کند تا کارهای خوبی تولید شود و از اول به طلبه‌ها بگوییم که استانداردها در پژوهش‌ها رعایت شود. اگر اینگونه شود کارهای بهتری به مرحله نهایی جشنواره خواهد رسید.

همه تلاش می‌کنند تا کارهای خوب ارائه کرده و استانداردها را رعایت کنند. از این جهت است که جشنواره‌ها تقدیری از برترین‌های موجود است، فرهنگ‌سازی کرده و همه را تشویق می‌کنند تا تحقیق کنند و کار برتر انجام دهند. تأثیر دیگر برگزاری این جشنواره‌ها این است که جشنواره‌ها نصاب و ویژگی‌ها و استانداردهایی ارائه می‌دهند. معرفی استانداردهای برتر، مخاطبان را تشویق می‌کند و شرایط ارتقاء پژوهش‌ها را فراهم می‌کند که اگر کسی تحقیقی انجام داد این استانداردها را باید

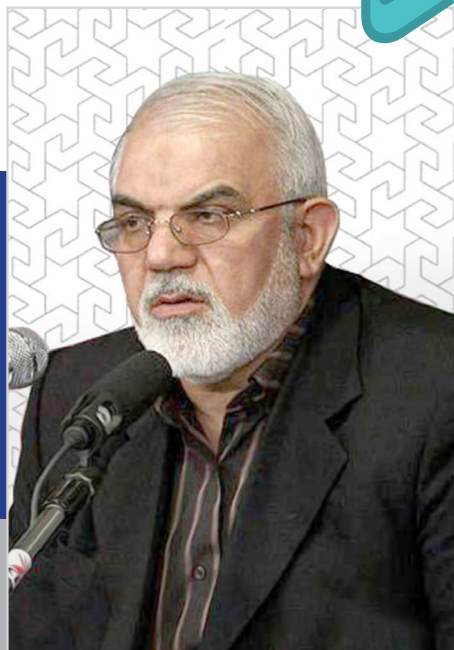
رعایت کند چون می‌داند که اگر در جشنواره‌ای باید شرکت کند این استانداردها باید باشد. پیشنهادم به جشنواره علامه حلی (ره) این است که بررسی کنند که برای ارتقای محتواها و بالا بردن کیفیت‌ها و برای اینکه تحقیقات را در حد نظریه‌پردازی و نوآوری ارتقا دهیم چه کار کنیم؟ جشنواره علامه حلی (ره) می‌تواند تقدیرها از برگزیدگان را افزایش دهد تا افراد بیشتری به صورت کیفی کار کنند.

برخی ممکن است در محتوا خوب بنویسند اما قلمشان بد است. در کنار این جشنواره، کلاس‌هایی برگزار شود تا آموزش لازم به اینها داده دهد. افرادی فکر خوب دارند اما قلم ندارند، افرادی قلم دارند اما موضوع ندارند، باید به اینها موضوع بدهیم و عناوینی در اختیارشان قرار دهیم تا در این موضوعات کار کنند. جشنواره می‌تواند خودش را گسترش دهد و منتظر نماند که دیگران کاری انجام دهند و جشنواره می‌تواند نیازسنجی راه بیاندازد که درد جامعه، نیازها و مشکلات کشور و بیرون از کشور چیست؟ و ما

معرفی استانداردهای برتر، مخاطبان را تشویق می‌کند و شرایط ارتقاء پژوهش‌ها را فراهم می‌کند که اگر کسی تحقیقی انجام داد این استانداردها را باید رعایت کند چون می‌داند که اگر در جشنواره‌ای باید شرکت کند این استانداردها باید باشد.

اهمیت افزایش تولید علم در حوزه

در گفت‌وگو با محمدجواد صاحبی
پژوهشگر حوزوی



ترمیم شده و کار بهتری ارائه گردد. البته ممکن است یک اثر علمی کار جدیدی نباشد. گاهی امکان دارد تحقیق، یک تبیین و تقریر تازه‌ای از یک کار گذشته باشد و یا حتی ممکن است یک نقد و تحلیل باشد؛ در سطوح مختلف فرق می‌کند. ما در هر سطحی نمی‌توانیم توقع داشته باشیم که کار جدید و نظریه‌پردازی تازه صورت گیرد. در برخی از سطوح اگر یک تقریر و تبیین جدیدی هم ارائه شود می‌شود این کار را یک کار موفق تلقی کرد. کاری که جدید باشد، نظریه‌پردازی باشد و کشف تازه‌ای باشد، اولویت و ترجیح دارد. اما به این معنی نیست که کارهایی که تبیینی بوده، یک قرائت جدیدی باشند و یک طرح تازه ارائه دهند، ارزش نداشته باشد، آنها ارزش خاص خود را دارند.

وضعیت تولید علم در حوزه‌های علمیه - خصوصاً در بین نسل جوان طلاب - را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

تولید علم وقتی می‌گوییم توقع را بالا می‌برد. تولید علم غیر از تولید اثر است. وقتی می‌گوییم

یک اثر علمی جهت ورود به عرصه رقابت چه شاخصه‌هایی باید داشته باشد؟

اثر علمی برای هر قشری تعریف خاص خود را دارد و در همه سطوح نمی‌شود یک تعریف، انتظار و توقع را داشت. اما یک اثر علمی باید روشمند باشد، موضوع مناسبی داشته باشد، این موضوع تازگی داشته و تکراری نباشد. ساختار مناسبی داشته باشد و در آن ساختار کلیات مطرح شود. کلیدواژه‌ها مخصوصاً پیشینه کار، خوب تبیین و توضیح داده شود. مسئله خیلی مهمی است که محقق به پیشینه و به کارهایی که در گذشته انجام شده خوب بپردازد؛ برای ارزیابی اثر این یک آیتم خیلی مهم است که محقق به پیشینه توجه داشته باشد. چون اطلاع او را می‌رساند و این کار یک قدردانی ضمنی از کارهای انجام شده است و این آگاهی سبب می‌شود که کار تکراری انجام نشود. اطلاع از پیشینه سبب می‌شود که کار از همان جایی شروع شود که دیگری تمام کرده و این سبب می‌شود که غیر از این که موازی‌کاری انجام نمی‌شود، پژوهش‌های گذشته تکمیل و

کند. به عبارت دیگر؛ خصلت فضای مجازی این است که مجال و امکان را فراهم نمی‌کند که محقق با همه زوایای بحث و جزئیات آن آشنا شود و با همه آن ارتباط برقرار کند.

در این جشنواره‌ها کارها باید سنجیده شود که این اخذ و اقتباس و انتحال کارهای دیگران نباشد. این کار، کار ناپسندی است و باید حتماً دقت شود و با هر ابزاری که می‌توانند این تحقیقات راستی‌سنجی شود که برداشت از کارهای دیگران نباشد.

جشنواره‌هایی همچون جشنواره علامه حلی (ره) چه نقشی در زمینه تولید علم می‌توانند داشته باشند؟

کارهایی که الآن انجام می‌شود خیلی ناامید کننده نیست اما خیلی هم افتخارآمیز نیست. ما کارهای سنگین و وزین و کارهای جدید پرمحتوا خیلی نداریم؛ در سطوح بالا هم نداریم. در نسل جوان هم همین‌طور کم است؛ خیلی کم و نادر است. ولی در عین حال باید راه‌هایی برای تشویق و ترغیب در نظر گرفته شود و این‌گونه جشنواره‌ها هم تا حدودی می‌تواند تأثیرگذار شود و نباید به همین مقدار بسنده کرد.

حتی در جشنواره می‌شود ابتکاراتی به خرج داد و مسئولین جشنواره می‌توانند بعضی سال‌ها موضوعاتی را دارای اولویت و ترجیح اعلام کنند؛ یعنی جشنواره را موضوعی کنند. یعنی در علوم قرآنی یا رشته کلام یا سیره و تاریخ و سایر رشته‌ها می‌شود موضوعاتی در اولویت قرار گیرند و آنها از امتیازات بیشتری برخوردار شوند. ضرورت‌ها و نیازهای زمان را باید در نظر بگیرند و موضوعات، متناسب با نیازها اعلام شود و اینها دارای ترجیح و اولویت باشند. اگر این کارها صورت بگیرد مقداری تخصصی‌تر خواهد شد.

فی‌المجموع این جشنواره‌ها آثار مثبتی می‌توانند داشته باشند مشروط بر اینکه مقداری روش‌های اطلاع‌رسانی خود را تغییر دهند، روش‌های سنجش و داوری را اصلاح کنند و مقداری در شکل و فرم کار نوآوری کنند تا ان شاء الله کار بهتر شود.

فردی گرایش به مسائل علمی پیدا کرده یا آثار علمی تولید کرده است می‌توانیم در این باره صحبت کنیم. وقتی می‌گوییم تولید علم - به معنی تخصصی خود - غیر از گزارش، ترجمه و تصحیح است، بلکه فراتر از اینهاست. تولید علم یعنی ارائه و اثبات یک فرضیه، خلق یک نظریه و نظریه‌پردازی. لذا واقعیت این است که خیلی فاصله داریم نه در سطح جوان بلکه در سطح پیشکسوت هم ما اثر کم داریم. پس داستان ما خیلی پر نیست، البته تولید علم محال نیست. کارهایی صورت گرفته و راهگشا بوده است، ولی اینها خیلی کم و قلیل است. اینکه می‌بینیم که نسل جوانان در مجلات و در فضای مجازی مقالاتی ارائه می‌کنند یا کتاب‌هایی می‌نویسند ترویجی یا تبلیغی تا حدودی امیدوارکننده است. اما یک بیماری و آسیبی که امروزه نسل فعلی ما گریبان‌گیر آن است امکانات کامپیوتری و فضای مجازی است که تقریباً یک زمینه را برای آسان‌گزینی فراهم کرده است. جوانان معمولاً به این فضا می‌روند، کارهایی را برداشته، آنها را سر هم می‌کنند و یک اثری را تولید می‌کنند. واقعیت این است که اینها آثار علمی تلقی نمی‌شوند و نباید تلقی شوند؛ بعضی از این‌ها به نظر من حتی باید توبیخ شوند. چون زمینه سرقت ادبی و انتحال را فراهم می‌کند و می‌بینیم که زحمت بعضی‌ها را به هدر می‌دهد. در سابق می‌گفتند چسب و قیچی؛ از دیگر مقالات کارهایی را می‌بردند و با چسب به هم می‌چسباندند و مقاله و کتابی را تولید می‌کردند. اما حالا با این امکانات جدید این کار خیلی راحت‌تر شده و افرادی به سادگی و به آسانی در فضای مجازی وارد می‌شوند و کارهای دیگران را بُرش می‌زنند و به هم می‌چسباندند؛ گاهی کارهای دیگران را به اسم خود تماماً منتشر می‌کنند. این‌ها کارهای بسیار خطرناکی است. اینها آفت علم و دانش است. به نظر من فضای مجازی برای نسل جوان تا حدی خوب است اما نباید به آن بسنده کنند. ارتباط با کتاب بسیار مهم است. محقق باید با خود کتاب ارتباط برقرار



گزارش فعالیت‌های اجرایی دبیرخانه

مهدی مظاهری

مدیر اجرایی جشنواره علامه حلی (ره)

جشنواره علامه حلی (ره) یکی از مهم‌ترین رخدادهای پژوهشی سالانه در حوزه‌های علمیه است که هر دو مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه و حوزه‌های علمیه خاوران در برگزاری آن مشارکت دارند.

این جشنواره از سال ۱۳۸۷ تا کنون، با برگزاری هفت دوره رقابت در بین آثار پژوهشی طلاب خواهر و برادر و در راستای فرهنگ‌سازی و ایجاد فضای ذهنی مناسب برای گسترش پژوهش در حوزه‌های علمیه، شناسایی استعدادها و پژوهشگری در بین طلاب جوان و تکریم از کسانی که بهترین آثار را در حوزه تدوین می‌کنند، رسالت خود را انجام داده است.

اقدامات اجرایی دبیرخانه برای برگزاری هفتمین دوره جشنواره به پنج بخش عمده «فراخوان و اطلاع‌رسانی»، «دریافت، ثبت و طبقه‌بندی آثار»، «ارزیابی آثار»، «هماهنگی جشنواره‌های استانی» و «برگزاری مراسم» قابل تقسیم است.

فراخوان و اطلاع‌رسانی

در این بخش، همانگونه که از نام آن پیداست، دبیرخانه جشنواره با هدف

آگاه‌سازی طلاب واجد شرایط سراسر کشور از بازه زمانی فراخوان جشنواره، از طریق اطلاع‌رسانی عمومی (همچون ارسال پوستر جشنواره به کلیه مدارس خواهران و برادران کشور، نصب بنر در سطح شهر و استفاده از سایر رسانه‌های دیداری، شنیداری و مکتوب) و اطلاع‌رسانی فردی (همچون ارسال پیام کوتاه به تلفن همراه کلیه طلاب واجد شرایط، ارسال ایمیل و...) فعالیت داشته است.

همچنین در ایام فراخوان جشنواره هفتم، هیأت‌هایی از کارشناسان دبیرخانه به استان‌های کرمانشاه، لرستان، بوشهر، مازندران، سمنان، یزد و آذربایجان شرقی اعزام شدند که ضمن برپایی جلساتی با مسئولین حوزه‌های علمیه این استان‌ها در خصوص جشنواره، در برخی از مدارس خواهران و برادران نیز در جمع طلاب حاضر شده و آنها را به شرکت در جشنواره ترغیب و راهنمایی‌های لازم را به آنان ارائه کردند.

«دریافت، ثبت و طبقه‌بندی آثار»

آثار پژوهشی در جشنواره علامه حلی (ره) در چهار قالب «مقاله»، «کتاب»، «تحقیق پایانی» و «پایان‌نامه» و در ده گروه علمی «فقه و حقوق اسلامی»، «اصول فقه»، «تفسیر و علوم قرآنی»، «علوم حدیث و درایه»، «کلام»، «فلسفه و منطق»، «تاریخ اسلام»، «ادبیات»، «اخلاق و تربیت» و «علوم انسانی مرتبط با حوزه دین» جای می‌گیرند.

همچنین، کلیه آثار ارسالی به جشنواره در چهار سطح علمی ارزیابی می‌شوند:

سطح ۱: آثار طلاب پایه‌های یکم تا سوم حوزه‌های علمیه برادران و خواهران؛

سطح ۲: آثار طلاب پایه‌های چهارم تا ششم حوزه‌های علمیه برادران و پایه‌های چهارم و پنجم دوره عمومی و پایه اول سطح ۳ حوزه‌های علمیه خواهران؛

سطح ۳: آثار طلاب پایه‌های هفتم تا نهم حوزه‌های علمیه برادران و پایه دوم تا پایان سطح ۳ حوزه‌های علمیه خواهران؛

سطح ۴: آثار طلاب پایه دهم و شاغل به درس خارج حوزه‌های علمیه برادران و سطح ۴ حوزه‌های علمیه خواهران.

آثاری که پس از ثبت‌نام در سامانه جشنواره به دبیرخانه ارسال می‌شوند، هم

از حیث قالب و گروه علمی و هم از حیث سطح ارزیابی جشنواره، مورد بررسی دقیق قرار گرفته و جهت ارائه به گروه‌های ارزیابی جشنواره طبقه‌بندی می‌شوند.

ارزیابی آثار

دبیرخانه جشنواره پس از طبقه‌بندی آثار واجد شرایط، جلسات گروه‌های ده‌گانه علمی جشنواره را برگزار می‌کند که در این جلسات، آثار هر گروه توسط مسئول و دو نفر از ارزیابان هر کدام از این گروه‌ها مورد ارزیابی اجمالی قرار می‌گیرد.

در این دوره از جشنواره قریب به ۱۰۰ جلسه گروه‌های ارزیابی جهت ارزیابی اجمالی آثار در دبیرخانه مرکزی جشنواره برگزار شده است که ماحصل آن، راهیابی تعداد ۱۶۵۴ اثر به ارزیابی تفصیلی در این دبیرخانه می‌باشد.

در بخش دیگری از فعالیت‌های دبیرخانه جشنواره، آثاری که توسط گروه‌های ارزیابی و بر اساس فرم‌های طراحی شده، واجد شرایط راهیابی به مرحله ارزیابی تفصیلی تشخیص داده می‌شوند به آدرس حدود ۱۲۰ ارزیاب جشنواره ارسال می‌شوند و دبیرخانه ضمن ارتباط‌گیری مداوم با ارزیابان محترم، فرایند امتیازدهی این آثار را پایش و ثبت می‌نماید.

آثاری که در این مرحله حد نصاب لازم را کسب کنند، جهت ارزیابی تفصیلی دوم به آدرس یکی دیگر از ارزیابان ارسال می‌شوند و فرایند قبل مجدداً تکرار می‌شود.

پس از انجام هر ارزیابی، نمرات و توضیحاتی که ارزیابان جشنواره در فرم‌های مربوط و در خصوص نقاط قوت و ضعف هر اثر مکتوب نموده‌اند، در بانک اطلاعاتی جشنواره ثبت می‌شود تا پس از برگزاری جشنواره، این نمرات و توضیحات به اطلاع کلیه صاحبان آثار رسانده شود.

هماهنگی جشنواره‌های استانی

در هفتمین جشنواره علامه حلی(ره)، علاوه بر استان‌های اصفهان، تهران، خراسان، فارس، کرمان، همدان و قم که جشنواره را به صورت استانی و دو مرحله‌ای برگزار می‌کردند، دو استان آذربایجان شرقی و یزد نیز مجوز برگزاری جشنواره استانی را دریافت کردند.

در همین ارتباط، برگزاری جلسات توجیهی و همچنین ارتباط مداوم دبیرخانه مرکزی با دبیرخانه‌های استانی از جمله اقدامات صورت گرفته در این دوره محسوب می‌شود. گزارش‌های مربوط به جشنواره‌های استانی در بخش‌های دیگر همین ویژه‌نامه ارائه شده است.

برگزاری مراسم

با مشخص شدن برگزیدگان و شایستگان تقدیر هر دوره، اقدامات دبیرخانه جهت برگزاری مراسم پایانی جشنواره شدت می‌یابد. در همین راستا، با تشکیل کمیته برگزاری مراسم در محل دبیرخانه و تقسیم وظایف واحدهای مختلف، اقدامات زیر صورت می‌گیرد:

- تأیید صلاحیت عمومی برگزیدگان توسط مراجع ذیصلاح؛
- ارتباط با منتخبین و تکمیل اطلاعات و سوابق مورد نیاز؛
- دعوت از مسئولان، اساتید و پژوهشگران حوزه‌های علمیه خواهران و برادران، مسئولان حوزه‌های علمیه استان‌ها، مسئولان مراکز و مؤسسات دانشگاهی، پژوهشی و تخصصی و همچنین صاحبان آثار ارسالی به جشنواره؛
- تبلیغات، اطلاع‌رسانی و پوشش خبری زمان و مکان مراسم جشنواره و همچنین برنامه‌های روز مراسم؛
- تدوین و انتشار ویژه‌نامه جشنواره؛
- برگزاری مراسم متناسب با شأن و منزلت فرهیختگان حوزه‌های علمیه جهت تقدیر از صاحبان آثار برتر.

سخن آخر

لازم است در پایان این گزارش از کلیه همکاران خود در دبیرخانه جشنواره؛ حجت‌الاسلام والمسلمین حجامی در بخش علمی و آقایان: مؤذن، سیدکلبادی، طاهری و اسماعیلی در واحد «تنظیم و ثبت آثار»، طالبی در واحد «بررسی و توزیع آثار»، شاه‌محمدی در واحدهای «اداری مالی و پشتیبانی» و «روابط عمومی و تبلیغات» و آقای توکلی در دبیرخانه مرکزی جشنواره و همچنین آقایان ادیب‌زاده و ابراهیم‌پور در مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران تشکر ویژه داشته باشم که اگر همکاری خالصانه این دوستان نبود، امور جاری دبیرخانه به نحو شایسته به انجام نمی‌رسید.



ارزیابی آثار



آیین‌نامه ارزیابی آثار جشنواره علامه حلی (ره)

حوزه‌های علمیه برادران و پایه دوم تا پایان سطح ۳ حوزه‌های علمیه خواهران؛
سطح ۴: آثار طلاب پایه دهم و شاغل به درس خارج حوزه‌های علمیه برادران و سطح ۴ حوزه‌های علمیه خواهران.

تبصره ۱: آثار طلابی که دارای مدرک کارشناسی باشند، یک سطح بالاتر و آثار طلابی که دارای مدرک کارشناسی ارشد باشند، دو سطح بالاتر و آثار طلابی که دارای مدرک دکتری باشند، در سطح چهار ارزیابی می‌شود.

تبصره ۲: آثار سطح ۱ و ۲، با ملاک‌های علمی - ترویجی و آثار سطح ۳ و ۴، با ملاک‌های علمی - پژوهشی ارزیابی می‌شود.

ماده ۵: مراحل ارزیابی آثار، که توسط گروه‌های تخصصی انجام می‌شود، به شرح زیر است:

مرحله اول: ارزیابی اجمالی، که با هدف شناسایی آثار شایسته ورود به مرحله ارزیابی تفصیلی انجام می‌شود و حداقل امتیاز لازم در این مرحله، ۷۵ از ۱۰۰ امتیاز است.

مرحله دوم: ارزیابی تفصیلی (اول و دوم)، که عبارت است از بررسی تفصیلی آثار به منظور انتخاب آثار برتر.

تبصره: هر اثر در صورتی به مرحله ارزیابی تفصیلی دوم راه پیدا می‌کند که در ارزیابی تفصیلی اول، حداقل حائز امتیاز ۶۵ از ۱۰۰ امتیاز شده باشد.

ماده ۶: آثار باید بر اساس فرم‌های ارزیابی

به منظور بررسی و ارزیابی آثار رسیده به دبیرخانه جشنواره، آیین‌نامه ارزیابی آثار جشنواره علامه حلی (ره) به شرح زیر تدوین شد.

ماده ۱: اثر عبارت است از نتیجه‌ی مکتوب فعالیت علمی که بصورت علمی - پژوهشی، یا علمی - ترویجی و در یکی از قالب‌های کتاب، مقاله، پایان‌نامه و تحقیق پایانی ارائه گردد.

ماده ۲: موضوع اثر باید در ارتباط با علوم اسلامی و علوم انسانی مرتبط با حوزه دین، مندرج در برگه فراخوان باشد.

ماده ۳: هر اثر فقط یک بار حق شرکت در جشنواره را دارد و در صورت ارسال مجدد، ارزیابی نمی‌گردد.

تبصره: در صورت ارسال مجدد یک اثر، تنها با تغییر محتوایی بیش از ۵۰ درصد و با تشخیص گروه علمی ذی‌ربط به عنوان اثر جدید قابل ارزیابی است.

ماده ۴: آثار در چهار سطح علمی ارزیابی می‌شوند.

سطح ۱: آثار طلاب پایه‌های یکم تا سوم حوزه‌های علمیه برادران و خواهران؛

سطح ۲: آثار طلاب پایه‌های چهارم تا ششم حوزه‌های علمیه برادران و پایه‌های چهارم و پنجم دوره عمومی و پایه اول سطح ۳ حوزه‌های علمیه خواهران؛

سطح ۳: آثار طلاب پایه‌های هفتم تا نهم

یکسان ارزیابی گردند.

ماده ۷: تدوین فرم‌های ارزیابی جشنواره علامه حلی (ره) بر عهده شورای علمی جشنواره است که با تصویب شورای سیاست‌گذاری جشنواره نهایی می‌شود.

ماده ۸: تعیین ارزیاب هر یک از آثار، توسط رئیس گروه تخصصی ارزیابی و بر اساس شرایط مندرج در آیین‌نامه گروه‌های ارزیابی صورت می‌گیرد.

ماده ۹: معدل ارزیابی تفصیلی اول و دوم یک اثر به عنوان امتیاز نهایی آن اثر محسوب خواهد شد.

ماده ۱۰: اگر اختلاف امتیاز ارزیابان در مرحله ارزیابی تفصیلی بیش از ۲۰ امتیاز باشد، اثر به ارزیاب سوم ارجاع شده و امتیاز نهایی اثر عبارت است از میانگین ارزیابی سوم و نزدیک‌ترین ارزیابی به آن.

ماده ۱۱: ارزیابی اجمالی و تفصیلی باید به تأیید رئیس گروه برسد.

ماده ۱۲: در صورت ابطال ارزیابی توسط رئیس گروه ارزیابی، ارزیابی انجام شده بی‌اثر تلقی می‌گردد و مجدداً ارزیابی خواهد شد.

ماده ۱۳: آثاری که دارای امتیاز به شرح زیر باشند، به عنوان آثار برگزیده معرفی می‌شوند:

رتبه ۱: آثار دارای امتیاز ۹۰ تا ۱۰۰

رتبه ۲: آثار دارای امتیاز ۸۵ تا ۸۹,۹۹

رتبه ۳: آثار دارای امتیاز ۸۰ تا ۸۴,۹۹

تبصره ۱: شورای سیاست‌گذاری جشنواره می‌تواند در هر دوره، تعدادی از آثاری که حائز رتبه نشده‌اند را با عنوان آثار شایسته تقدیر معرفی نماید.

تبصره ۲: با توجه به نتایج ارزیابی در فرم‌های مختلف، اگر در هر یک از گروه‌های علمی تعداد واجدان شرایط برگزیدگی بیش از ۳ نفر باشد،

۳ نفر اول به عنوان برگزیده معرفی می‌شوند.
ماده ۱۴: دبیرخانه جشنواره موظف است نتایج ارزیابی را به همراه نقاط قوت و ضعف آثار به صاحبان آنها ارسال نماید.

ماده ۱۵: در صورتی که صاحب اثر به نتایج ارزیابی‌های ارسالی اعتراض داشته باشد، حداکثر تا ۲۰ روز پس از ارسال نتایج می‌تواند اعتراض خود را بطور مستند و مستدل از طریق سامانه اینترنتی جشنواره اعلام نماید.

ماده ۱۶: مرجع رسیدگی به اعتراضات، رئیس گروه ارزیابی مربوط است.

تبصره: مرجع رسیدگی به اعتراضات نتایج ارزیابی جشنواره‌های استانی، رئیس گروه ارزیابی مربوط در دبیرخانه همان استان است.

ماده ۱۷: رؤسای گروه‌های ارزیابی موظفند حداکثر طی ۲۰ روز پس از دریافت اعتراض، نتیجه بررسی را اعلام نمایند.

ماده ۱۸: بررسی اعتراض در قالب ارزیابی تفصیلی انجام می‌شود و پاسخ اعتراض باید مستند و مستدل به اعتراض‌کننده ارائه گردد.

ماده ۱۹: اعتراض مجدد قابل پذیرش نیست.

ماده ۲۰: در صورتی که اثر پس از بررسی اعتراض، برگزیده شناخته شود، از امتیازات برگزیدگی در همان دوره برخوردار می‌شود.

تبصره: در صورتی که پس از بررسی اعتراض، اثر در دبیرخانه استانی برگزیده شود، جهت رقابت در سطح کشوری، به دبیرخانه مرکزی جشنواره ارسال می‌شود.

ماده ۲۱: نتایج اعتراضات از طریق سامانه اینترنتی جشنواره اعلام می‌گردد.

ماده ۲۲: این آیین‌نامه در ۲۲ ماده و ۸ تبصره در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۰۵/۰۷ شورای سیاست‌گذاری جشنواره علامه حلی (ره) به تصویب رسید.

معیارهای ارزیابی آثار در جشنواره علامه حلی^(ره)

بر اساس ماده ۴ آیین‌نامه ارزیابی جشنواره علامه حلی(ره)، آثار شرکت داده شده در این جشنواره در چهار سطح علمی ارزیابی می‌شوند:

سطوح مختلف ارزیابی جشنواره	حوزه‌های علمیه برادران	حوزه‌های علمیه خواهران
سطح ۱	پایه‌های اول تا سوم	پایه‌های اول تا سوم دوره عمومی
سطح ۲	پایه‌های چهارم تا ششم	پایه‌های چهارم و پنجم دوره عمومی و پایه اول سطح ۳
سطح ۳	پایه‌های هفتم تا نهم	پایه دوم تا پایان سطح ۳
سطح ۴	پایه دهم و درس خارج	سطح ۴

معیارهای ارزیابی مقالات بر اساس سطوح ارزیابی جشنواره

ردیف	معیارها	مقالات سطح ۱	مقالات سطح ۲	مقالات سطح ۳	مقالات سطح ۴
۱	رعایت ساختار ظاهری اثر (داشتن چکیده - مقدمه - منابع - نتیجه - ارجاع‌دهی واضح و شفاف)	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵
۲	شیوایی و رسائی	۵	۵	۵	۵
۳	رعایت آیین نگارش	۵	۵	۵	۵
۴	تبیین دقیق مسأله	۸	۸	۶	۶
۵	سازماندهی و ترتیب منطقی مباحث	۱۲	۱۲	۱۰	۷
۶	پرهیز از مطالب حاشیه‌ای و زائد	۵	۴	۳	۲
۷	استفاده از منابع معتبر و متعدد	۶	۶	۷	۸
۸	کیفیت تجزیه و تحلیل مطالب و صحت استدلال	۱۸	۲۰	۲۱	۲۱
۹	اهمیت مسأله (یا موضوع) و مبتنی بر نیاز بودن آن	۲	۳	۳	۴
۱۰	نوآوری در تنظیم مطالب و ارائه محتوا	۳	۳	۴	۶
۱۱	روشمندی اثر (توصیفی، تطبیقی، تحلیلی و...)	۶	۶	۵	۵
۱۲	عبارت‌پردازی توسط نویسنده	۱۰	۸	۶	۴
۱۳	کیفیت نتیجه‌گیری و جمع‌بندی	۵	۵	۵	۵
۱۴	نقد و تولید علم	+۵	+۵	۵	۷
۱۵	موضوعات بخش ویژه	+۱	+۱	+۱	+۱
۱۶	عدم رعایت اخلاقی پژوهشی (ادب در نقد، تواضع علمی، احترام به محققین و مؤلفین و...)	-۱۰	-۱۰	-۱۰	-۱۰

معیارهای ارزیابی کتاب‌ها بر اساس سطوح ارزیابی جشنواره

ردیف	معیارها	کتاب‌های سطح ۱ و ۲	کتاب‌های سطح ۳	کتاب‌های سطح ۴
۱	رعایت ساختار ظاهری (داشتن فهرست مطالب، مقدمه، نتیجه‌گیری، فهرست منابع و ارجاع‌دهی واضح و شفاف)	۱۵	۱۵	۱۵
۲	شیوایی و رسایی	۵	۵	۵
۳	رعایت آیین نگارش	۵	۵	۵
۴	تبیین دقیق مسأله یا موضوع	۶	۵	۵
۵	سازماندهی و ترتیب منطقی مباحث	۱۲	۱۰	۷
۶	پرهیز از مطالب حاشیه‌ای و زائد	۵	۳	۲
۷	استفاده از منابع معتبر و متعدد	۶	۷	۸
۸	کیفیت تجزیه و تحلیل مطالب و صحت استدلال	۲۰	۲۱	۲۱
۹	اهمیت مسأله (یا موضوع) و مبتنی بر نیاز بودن آن	۳	۳	۴
۱۰	نوآوری در تنظیم مطالب و ارائه محتوا	۳	۴	۶
۱۱	روشنمندی اثر (توصیفی، تطبیقی، تحلیلی و...)	۵	۴	۴
۱۲	عبارت‌پردازی توسط نویسنده	۸	۶	۴
۱۳	کیفیت نتیجه‌گیری و جمع‌بندی	۴	۴	۴
۱۴	امتیازات ویژه (تیراژ، نوبت چاپ، طرح جلد، صفحه‌آرایی و جذابیت ظاهری، داشتن فیپا، فونت و...)	۳	۳	۳
۱۵	نقد و تولید علم	+۵	۵	۷
۱۶	موضوعات بخش ویژه	+۱	+۱	+۱
۱۷	عدم رعایت اخلاق پژوهشی (ادب در نقد، تواضع علمی، احترام به محققین و مؤلفین و...)	-۱۰	-۱۰	-۱۰

معیارهای ارزیابی تحقیقات پایانی و پایان‌نامه‌ها بر اساس سطوح ارزیابی جشنواره

ردیف	معیارها	تحقیقات پایانی سطح ۲	پایان‌نامه‌های سطح ۳	پایان‌نامه‌های سطح ۴
۱	رعایت ساختار ظاهری (داشتن چکیده، مقدمه، نتیجه‌گیری، فهرست منابع و ارجاع‌دهی واضح، فهرست مطالب و رعایت ضوابط پایان‌نامه‌نویسی)	۱۵	۱۵	۱۵
۲	شیوایی و رسایی	۵	۵	۵
۳	رعایت آیین نگارش	۵	۵	۵
۴	تبیین دقیق مسأله و سؤالات اصلی و فرعی	۶	۷	۷
۵	سازماندهی و ترتیب منطقی مباحث	۱۲	۱۰	۷
۶	پرهیز از مطالب حاشیه‌ای و زائد	۵	۳	۲
۷	استفاده از منابع معتبر و متعدد	۷	۷	۸
۸	کیفیت تجزیه و تحلیل مطالب و صحت استدلال	۲۰	۲۱	۲۱
۹	اهمیت مسأله (یا موضوع) و مبتنی بر نیاز بودن آن	۴	۴	۵
۱۰	نوآوری در تنظیم مطالب و ارائه محتوا	۴	۴	۶
۱۱	روشن‌ندی اثر (توصیفی، تطبیقی، تحلیلی و...)	۵	۴	۴
۱۲	عبارت‌پردازی توسط نویسنده	۸	۶	۴
۱۳	کیفیت نتیجه‌گیری و جمع‌بندی	۴	۴	۴
۱۴	نقد و تولید علم	+۵	۵	۷
۱۵	موضوعات بخش ویژه	+۱	+۱	+۱
۱۶	عدم رعایت اخلاق پژوهشی (ادب در نقد، تواضع علمی، احترام به محققین و مؤلفین و...)	-۱۰	-۱۰	-۱۰

معیارهای ارزیابی مقالات ترجمه

امتیاز	معیارها	ردیف
۱۵	اتقان و اعتبار علمی اثر ترجمه شده (اصل اثر)	۱
۱۰	اهمیت اثر و مبتنی بر نیاز بودن آن	۲
۲۰	میزان درک صحیح مترجم از متن	۳
۲۰	معادل‌یابی واژگان، اصطلاحات، تعابیر، کنایه‌ها، تمثیلات و...	۴
۱۵	شیوایی، رسایی و رعایت نثر امروزی	۵
۱۰	ویرایش و رعایت آیین نگارش	۶
۱۰	توضیحات و تعلیقات مناسب	۷
+۱	موضوعات بخش ویژه	۸

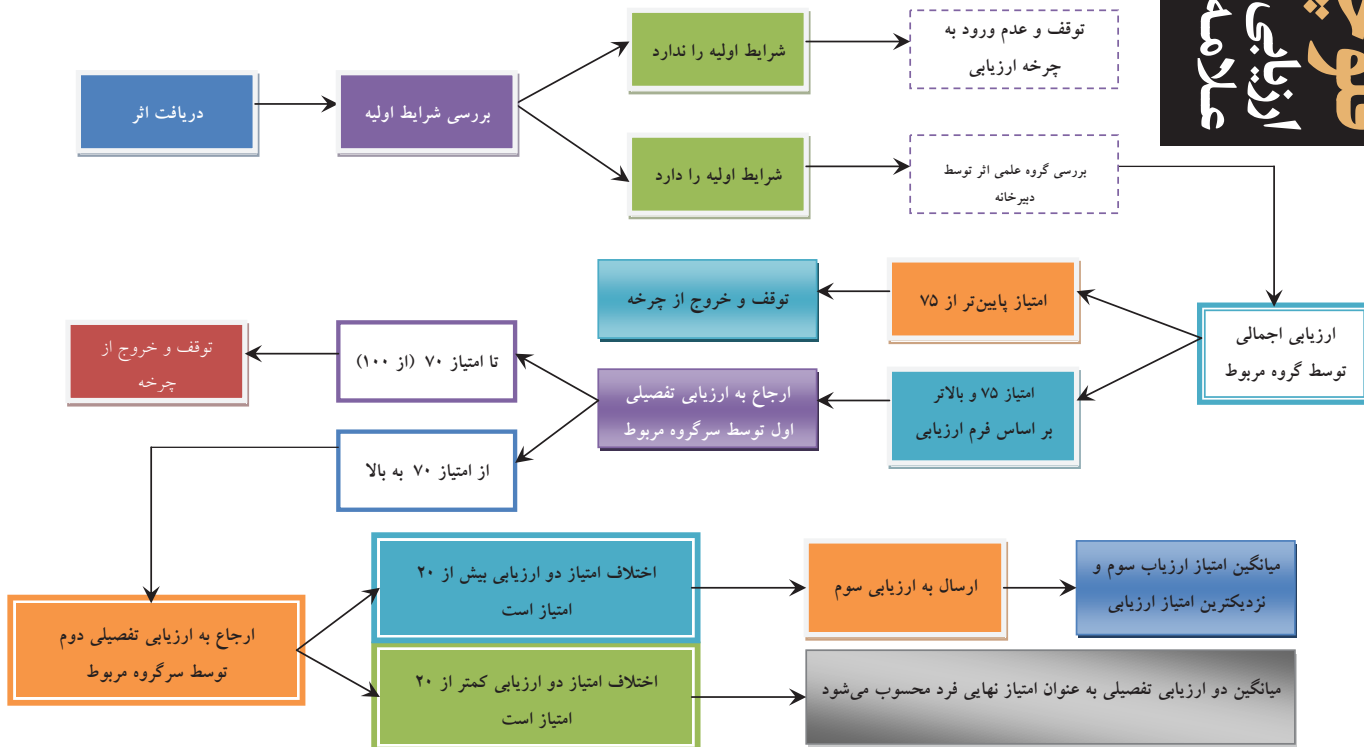
معیارهای ارزیابی کتاب‌های ترجمه

امتیاز	معیارها	ردیف
۱۰	اتقان و اعتبار علمی اثر ترجمه شده (اصل اثر)	۱
۱۰	اهمیت اثر و مبتنی بر نیاز بودن آن	۲
۲۰	میزان درک صحیح مترجم از متن	۳
۲۰	معادل‌یابی واژگان، اصطلاحات، تعابیر، کنایه‌ها، تمثیلات و...	۴
۱۵	شیوایی، رسایی و رعایت نثر امروزی	۵
۱۰	ویرایش و رعایت آیین نگارش	۶
۱۰	توضیحات و تعلیقات مناسب	۷
۵	امتیازات ویژه (تیراژ، نوبت چاپ، طرح جلد، صفحه‌آرایی و جذابیت ظاهری، داشتن فیپا، فونت و...)	۸
+۱	موضوعات بخش ویژه	۹

معیارهای ارزیابی کتاب‌های تصحیح

امتیاز	معیارها	ردیف
۱۰	قابلیت علمی	۱
۱۰	میزان تسلط مصحح بر موضوع	۲
۴	اهمیت و مبتنی بر نیاز بودن اثر (متن مصحح)	۳
۸	قدمت متن مصحح و دشواری تصحیح آن	۴
۱۲	انتخاب مناسب نسخه اصلی و بدل‌های معتبر	۵
۱۰	فهم صحیح نسخه اصلی و ضبط دقیق نسخه بدل‌ها	۶
۱۰	استخراج تعلیقات و پانوشته‌های فنی و علمی افزون بر تصحیح	۷
۱۰	مقدمه جامع مصحح (شرح حال مؤلف، جایگاه کتاب، معرفی نسخه‌های خطی و نسخه مورد اعتماد)	۸
۱۰	فهرست‌نویسی و عنوان‌بندی مناسب	۹
۱۲	ویرایش و رعایت آیین نگارش	۱۰
۴	امتیازات ویژه (صفحه‌آرایی، چاپ مطلوب، نداشتن غلط چاپی)	۱۱
-۱۰	عدم رعایت اخلاق پژوهشی (ادب در نقد، تواضع علمی، احترام به محققین و مؤلفین و...)	۱۲

فلو چارت ارزیابی جشنواره علامه حلی (ره)



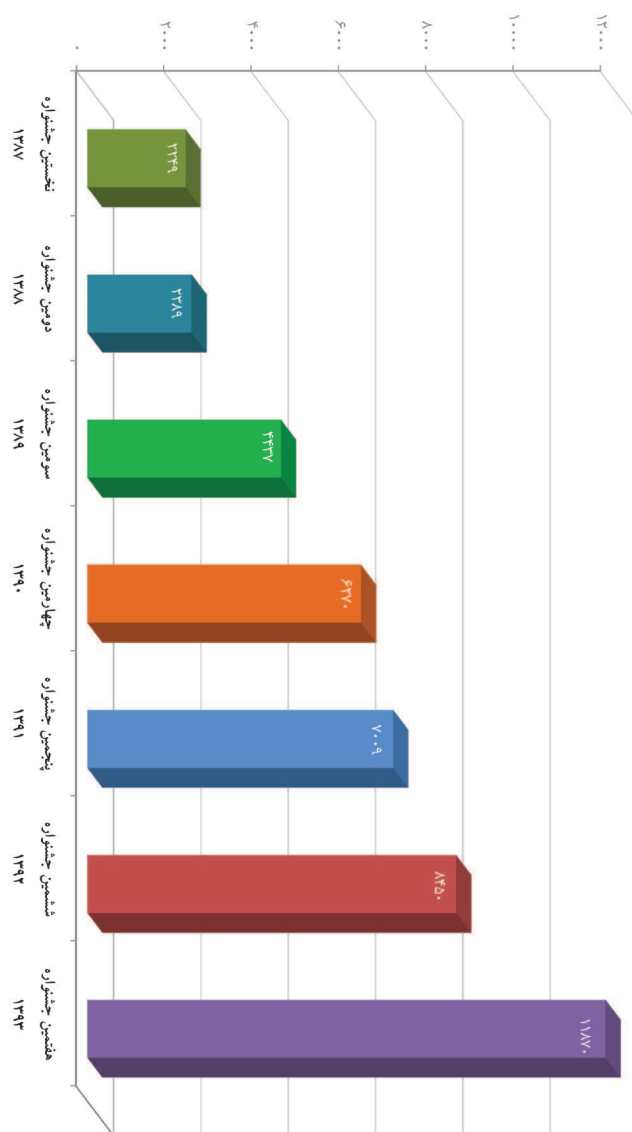


جشنواره هفتم از نگاه آمار

پراکندگی آثار برگزیده و شایسته تقدیر در گروه‌های علمی بر اساس فرم‌های ارزیابی

جمع آثار شایسته تقدیر	جمع آثار برگزیده	کتاب تصحیح		کتاب ترجمه		کتاب سطح ۴		کتاب سطح ۳		کتاب سطح ۲ و ۱		مقاله ترجمه		مقاله سطح ۴		مقاله سطح ۳		مقاله سطح ۲		مقاله سطح ۱		پایان‌نامه سطح ۴		پایان‌نامه سطح ۳		تحقیق پایانی سطح ۲		
		شایسته تقدیر	برگزیده	شایسته تقدیر	برگزیده	شایسته تقدیر	برگزیده	شایسته تقدیر	برگزیده	شایسته تقدیر	برگزیده	شایسته تقدیر	برگزیده	شایسته تقدیر	برگزیده	شایسته تقدیر	برگزیده	شایسته تقدیر	برگزیده	شایسته تقدیر	برگزیده	شایسته تقدیر	برگزیده	شایسته تقدیر	برگزیده	شایسته تقدیر	برگزیده	
۱	۴	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱	-	-	-	۱	۱	-	۱	اخلاق و تربیت
۴	۴	-	-	-	-	۱	-	-	-	-	-	-	-	۱	۱	-	-	-	-	-	۱	-	-	۱	۱	۱	۱	فقه و حقوق اسلامی
۱	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱	-	-	-	-	اصول فقه
۴	۵	-	-	-	-	-	-	-	-	۱	-	۱	۱	۲	-	-	-	-	-	۱	۱	-	-	-	-	۱	-	فلسفه و منطق
۵	۴	-	-	-	-	۱	-	-	-	-	-	-	-	-	۱	-	-	-	-	-	-	-	-	۳	۲	-	-	کلام
۲	۴	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱	۱	-	-	-	-	-	-	-	-	۱	۱	-	۱	تفسیر و علوم قرآنی
-	۲	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱	-	-	علوم حدیث و درایه
-	۲	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	تاریخ اسلام و تشیع
-	۳	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۲	-	-	علوم انسانی
-	۱	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ادبیات
۱۶	۲۴	۵	۵	۵	۵	۲	۵	۵	۵	۱	۵	۱	۵	۸	۳	۱	۱	۵	۱	۲	۱	۱	۵	۶	۸	۲	۳	
		۵	۵	۵	۵	۲	۵	۵	۵	۱	۵	۱	۵	۱۱	۱	۱	۱	۳	۴	۱	۱۴	۱	۱۴	۵				

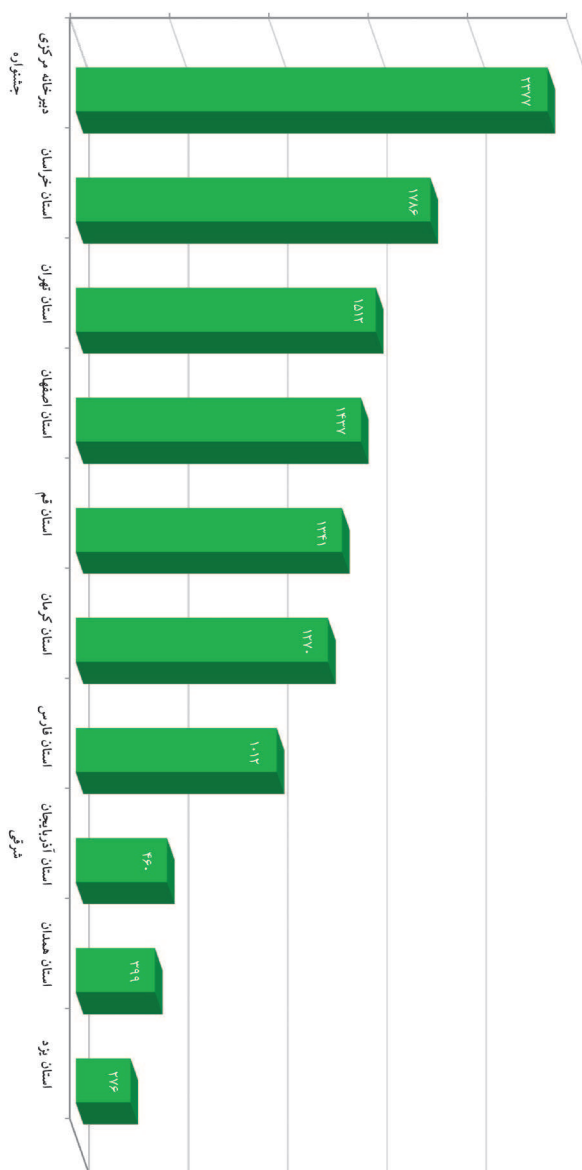
رشد آثار دوره اول تا هفتم جشنواره



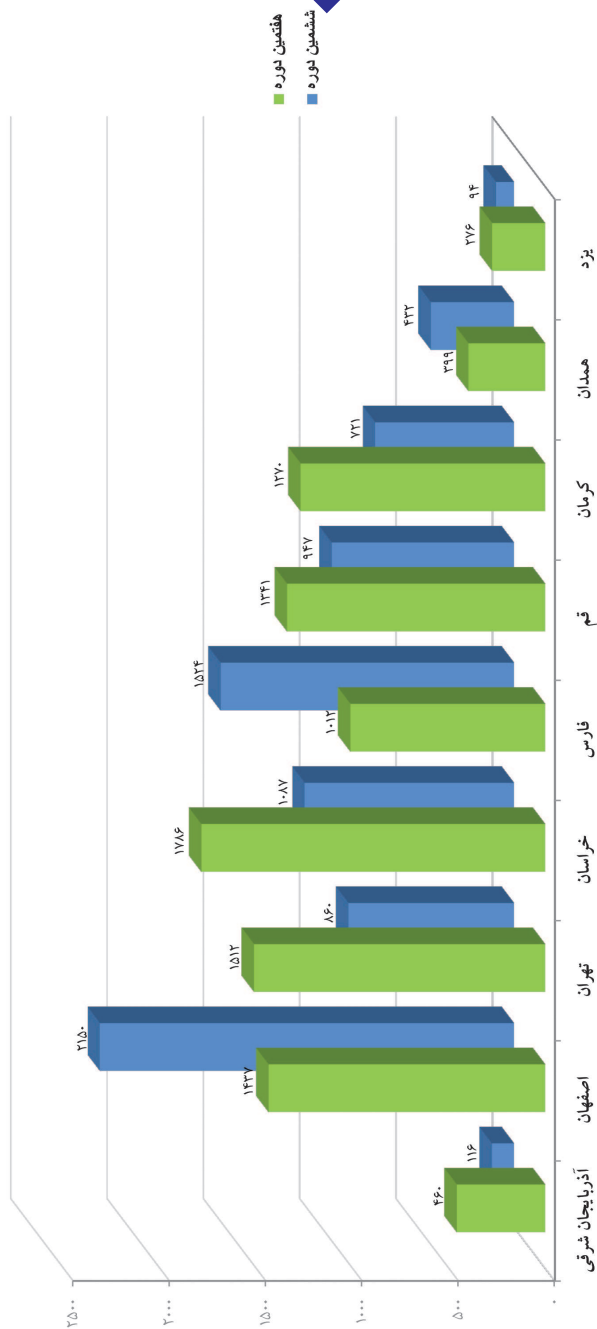
رشد آثار دوره اول تا هفتم جشنواره به تفکیک جنسیت



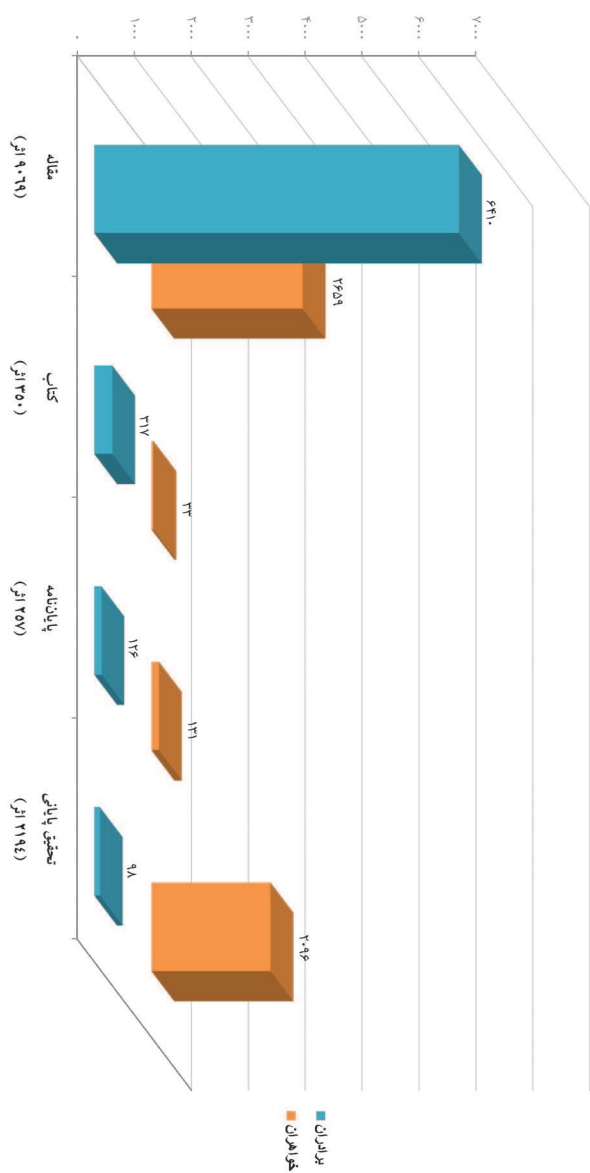
فراوانی آثار دوره هفتم به تفکیک دبیرخانه‌های جشنواره



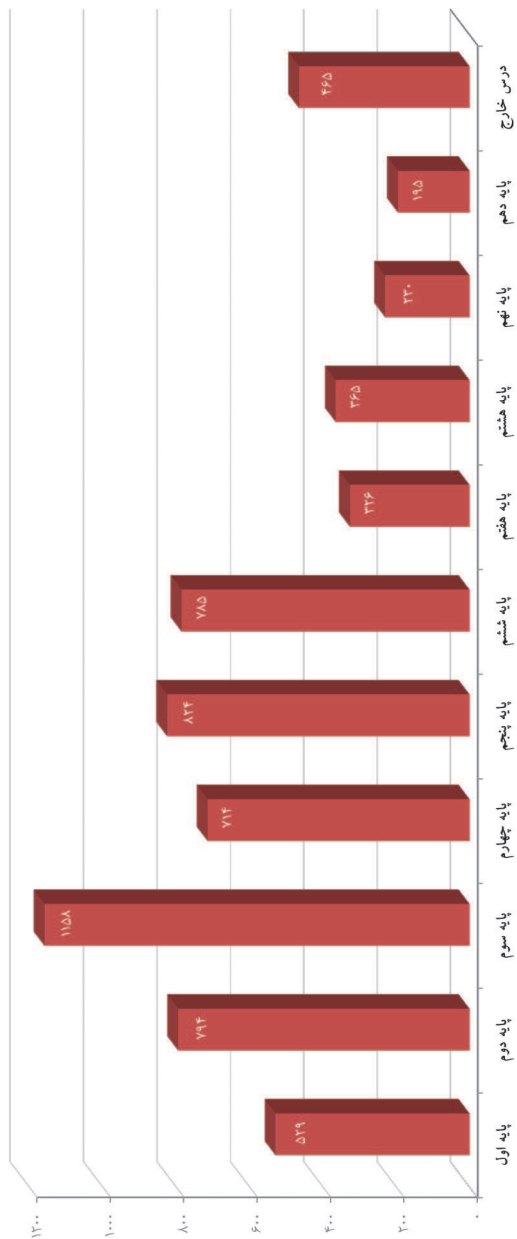
وضعیت آثار دبیرخانه‌های استانی در دوره هفتم نسبت به دوره قبل



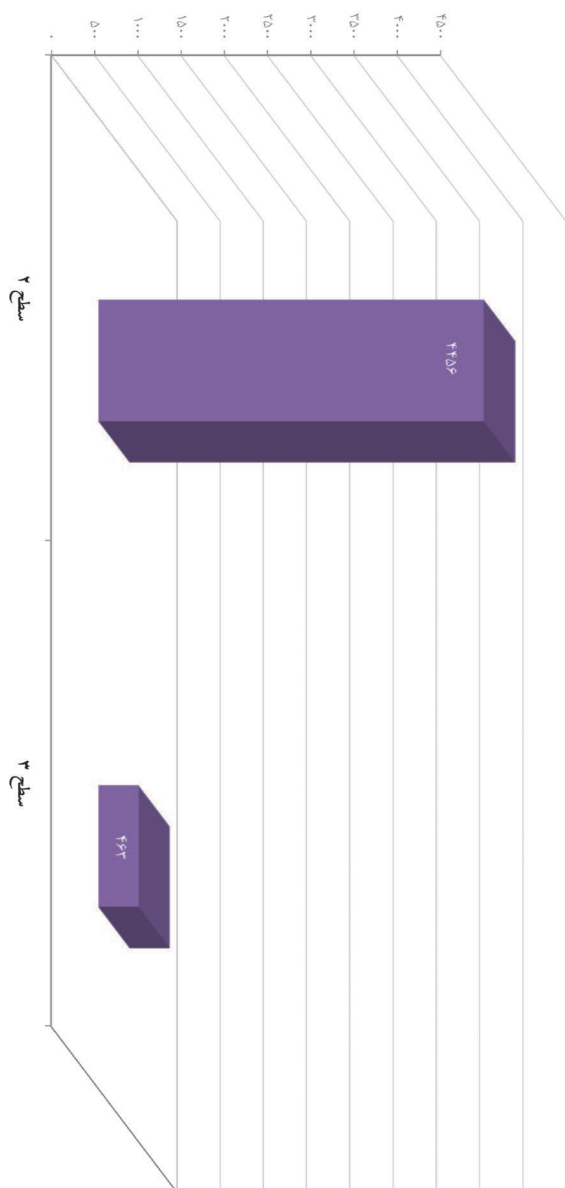
تعداد آثار هفتمین دوره جشنواره به تفکیک قالب اثر



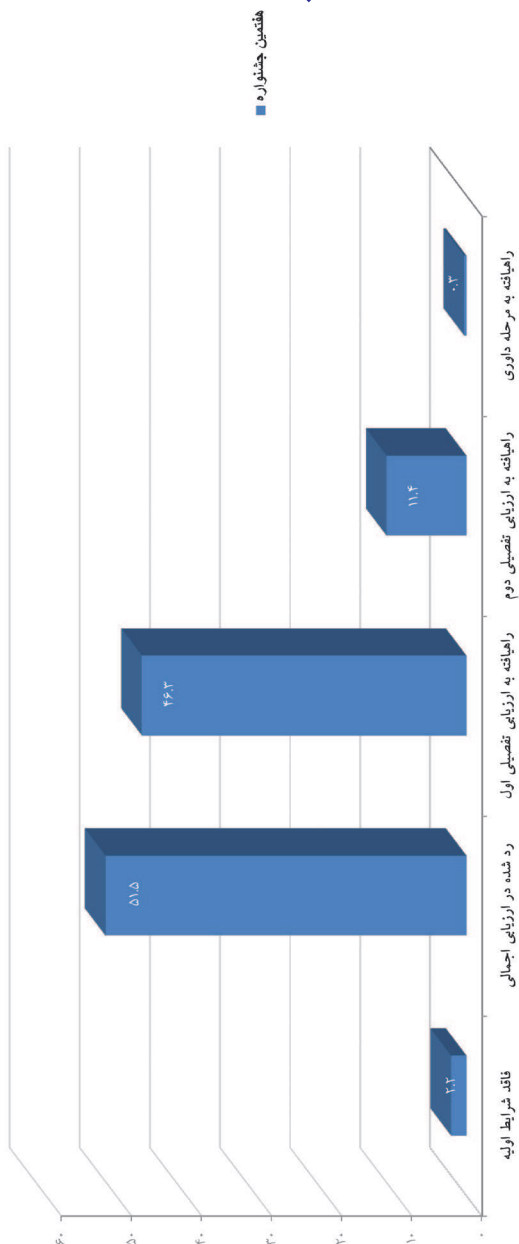
تعداد برادران شرکت‌کننده به تفکیک پایه تحصیلی



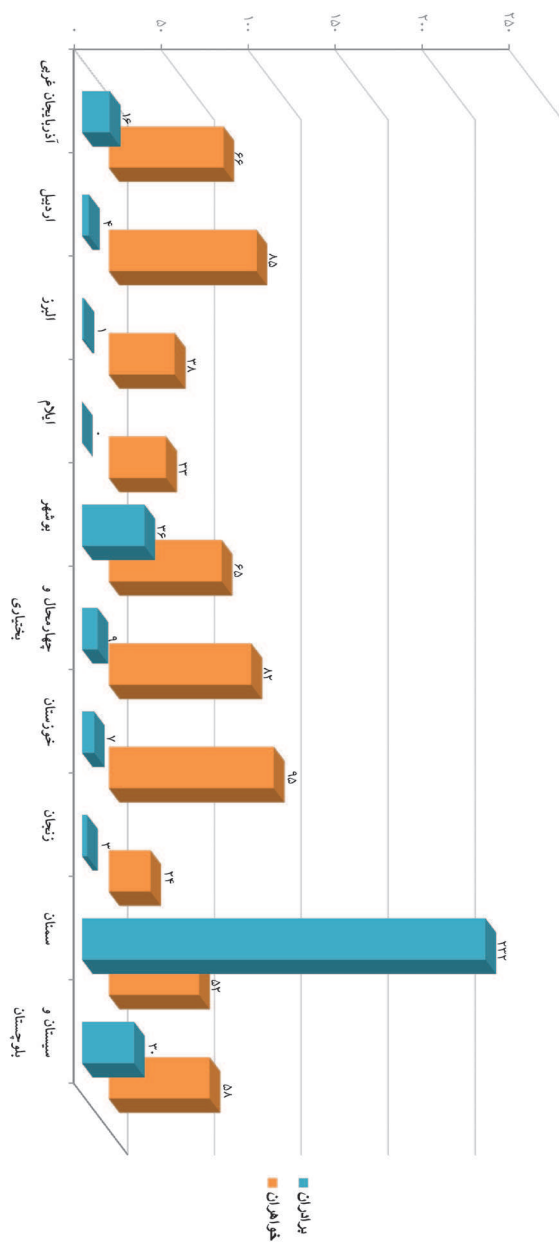
تعداد خواهران شرکت‌کننده به تفکیک سطح تحصیلی



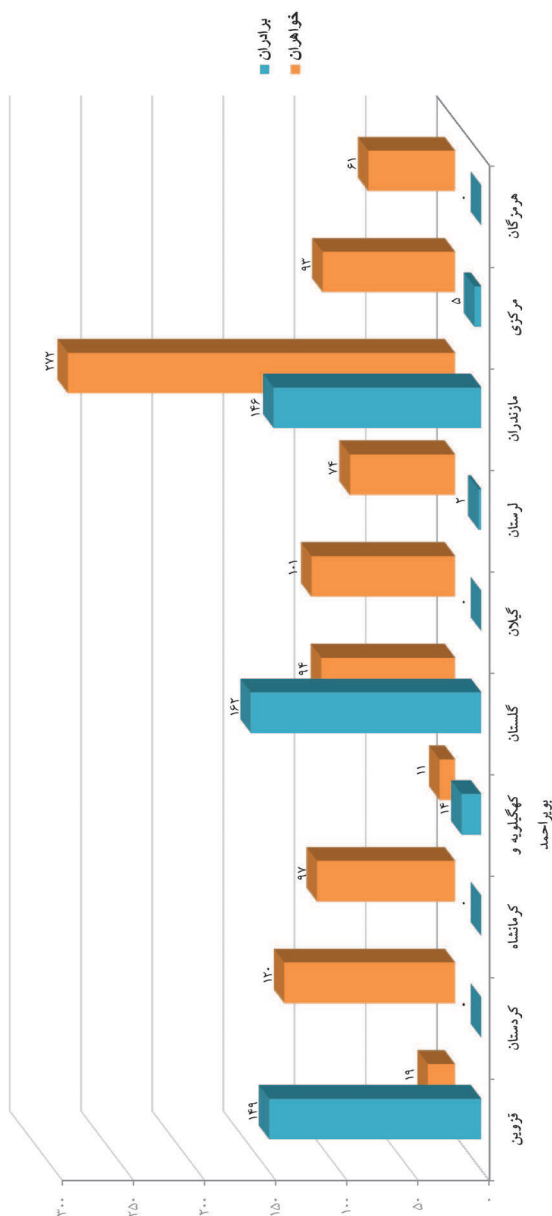
درصد آثار دبیرخانه مرکزی جشنواره براساس وضعیت اثر



تعداد آثار استان‌های فاقد دبیرخانه در دوره هفتم - ۱



تعداد آثار استان‌های فاقد دبیرخانه در دوره هفتم - ۲





برگزیدگان وشایستگان تقدیر

فهرست آثار برگزیده هفتمین جشنواره به تفکیک قالب و سطح اثر

مقاله سطح ۱

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	نوع منتخب	استان و مدرسه
۱		علی ابراهیم‌پور	سیر تطور و جایگاه‌شناسی احکام قضایا در منطق اسلامی	فلسفه و منطق	رتبه ۲	قم (حقانی)
۲		مصطفی مولوی	سبک زندگی؛ توجه به ریز رفتارهای مهم	اخلاق و تربیت	رتبه ۳	تهران (مروی)

مقاله سطح ۴

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	نوع منتخب	استان و مدرسه
۱		زهر اکلهر	فلسفه عشق مجازی در سلوک	فلسفه و منطق	رتبه ۲	قم (آزاد)
۲		سید محمدکلام مددی الموسوی	پژوهشی پیرامون محنت انتساب رساله سلمان و آبسال به ابن‌سینا	فلسفه و منطق	رتبه ۲	قم (آزاد)
۳		سید محمدحسین میرصانع	راهکارهای اقتصادی مقاومتی و تهاجمی در سیره نبوی(ص)	تاریخ اسلام	رتبه ۳	قم (آزاد)
۴		محمدتقی شاکر	بررسی میزان تأثیرپذیری داوری‌های رجالی از باورهای کلامی	علوم حدیث و دراپه	رتبه ۳	قم (آزاد)
۵		اسماعیل صابر کیوج	اشاعه نوآوری از دیدگاه قرآن کریم، رویکردی نو در بررسی تبلیغ دین	علوم انسانی	رتبه ۳	قم (آزاد)
۶		غلامرضا احسنی آرانی	وقت شرعی نماز جمعه	فقه و حقوق اسلامی	رتبه ۳	قم (آزاد)
۷		علی تمسکی بیدگلی	رهیافتی به تعریف وجوه و نظایر از دیدگاه قرآن‌پژوهان	تفسیر و علوم قرآنی	رتبه ۳	قم (آزاد)
۸		وحید سهرابی‌فر	نگاهی انتقادی به مقوله عقلانیت و معنویت	کلام	رتبه ۳	قم (آزاد)

مقاله سطح ۳

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	نوع منتخب	استان و مدرسه
۱		غلامرضا نوادری	ذوالقرنین همچنان ناشناخته	تاریخ اسلام	رتبه ۳	قم (آزاد)

مقاله ترجمه

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	نوع منتخب	استان و مدرسه
۱		بهمن جبرانیلی گراجان	فلسفه دین	فلسفه و منطق	رتبه ۳	تهران (آزاد)

کتاب سطح ۲

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	نوع منتخب	استان و مدرسه
۱		مرتضی اصل رنجرز ششگلانی	الملاک فی مراتب الادراک	فلسفه و منطق	رتبه ۱	بناب (ولیعصر)

تحقیق پایانی سطح ۲

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	نوع منتخب	استان و مدرسه
۱		فرشته مؤمنی	دف از منظر اسلام	فقه و حقوق اسلامی	رتبه ۲	اصفهان (النقیسه)
۲		منصوره اسکندری نژاد	دین‌ستیزی از دیدگاه قرآن	تفسیر و علوم قرآنی	رتبه ۲	همدان (صدیقه کبری)
۳		رباب شفیعی دیزج	تأثیر تحصیلات زنان بر تربیت فرزندان و روابط خانوادگی	اخلاق و تربیت	رتبه ۳	اردبیل (ثامن)

پایان‌نامه سطح ۳

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	نوع منتخب	استان و مدرسه
۱		محمدحسین صالحی شهرودی	متن‌کاوی موضوعی قرآن کریم، جهت کشف ارتباطات معنایی میان آیات بر مبنای تفسیر المیزان	تفسیر و علوم قرآنی	رتبه ۲	قم (آزاد)
۲		سید محمد آقامیری	نقش هیئات مذهبی در راهبری دینی جوان	اخلاق و تربیت	رتبه ۲	قم (آزاد)
۳		عبدالرضا حسینی نجف‌آبادی	وحي‌شناسی از دیدگاه برخی روشنفکران معاصر و آیت‌الله سبحانی	کلام	رتبه ۳	قم (آزاد)
۴		محمود علی‌پور خشاب	بررسی قالب‌های موفق برنامه‌سازی کودک در انتقال مفاهیم اخلاقی دین در برنامه‌های کودک دو شبکه «ست‌سِن پارس» مسیحی و «شبکه قرآن سیما»	علوم انسانی	رتبه ۳	قم (آزاد)
۵		محمدجواد مسلمی	بررسی فقهی ما یجوز التیمم به	فقه و حقوق اسلامی	رتبه ۳	قم (آزاد)
۶		سید عابدرضا رضوی	ترجمه و تحقیق اوائل المقالات شیخ مفید	کلام	رتبه ۳	قم (آزاد)
۷		حسین محققیان	نقش فضای مدور در بازشناسی قضایای حقیقیه و خارجیّه	علوم حدیث و درایه	رتبه ۳	قم (آزاد)
۸		زهرا بجلي	شاخصه‌های توسعه فرهنگی جامعه اسلامی از منظر قرآن کریم	علوم انسانی	رتبه ۳	قم (معصومیه)

فهرست آثار شایسته تقدیر هفتمین جشنواره به تفکیک قالب و سطح اثر

مقاله سطح ۱

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	استان و مدرسه
۱		محمد فخر روحانی	پرسش و جایگاه آن در دانش منطق	فلسفه و منطق	قم (شهیدین)

مقاله سطح ۲

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	استان و مدرسه
۱		محمدعلی ربانی‌تبار	اعتبارسنجی تقلید در اصول دین	کلام	قم (رضویه)

مقاله سطح ۴

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	استان و مدرسه
۱		سید مصطفی موسوی اعظم	کارکردهای علیت تحلیلی در برهان	فلسفه و منطق	قم (آزاد)
۲		قاسم عارف	بررسی تطبیقی ارش جزا از دیدگاه فقه امامیه و اهل سنت با مطالعه موردی ارش در پیوند عضو پس از قصاص	فقه و حقوق اسلامی	قم (آزاد)
۳		حامد ساجدی	قرآن و روش‌های انگیزشی توحیدباوری	تفسیر و علوم قرآنی	قم (آزاد)

کتاب سطح ۴

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	استان و مدرسه
۱		سید محمدرضا علم‌هدایی	بررسی فقهی مسأله تغییر جنسیت	فقه و حقوق اسلامی	قم (آزاد)
۲		محسن مجتهدزاده	مسیحیت در آمریکای لاتین	کلام	قم (آزاد)

تحقیق پایانی سطح ۲

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	استان و مدرسه
۱		فاطمه مغربی	حضانت کودکان بد سرپرست از دیدگاه فقها	فقه و حقوق اسلامی	مازندران (الزهره)
۲		سالومه ابراهیم زاده بalf	بدن مثالی از دیدگاه اندیشمندان مسلمان با نگاه به روایات	فلسفه و منطق	مازندران (عصمتیه)

پایان نامه سطح ۳

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	استان و مدرسه
۱		حبیب الله خالقی	بررسی تطبیقی معادشناسی در دین اسلام و زرتشت	کلام	قم (آزاد)
۲		سید مرتضی عادل	جریان‌شناسی سنیان دوازده امامی	کلام	قم (المصطفی)
۳		محسن آزادی	بررسی تطبیقی رابطه علم تجربی و دین در تفاسیر المیزان و المنار	تفسیر و علوم قرآنی	قم (آزاد)
۴		محمدرضا فاتح	خطا در تطبیق در عناوین قصیدیه	فقه و حقوق اسلامی	قم (آزاد)
۵		اسماعیل نجاتی	مطالعه تطبیقی مبانی انسان‌شناختی علوم انسانی دیدگاه آیت الله مصباح‌یزدی و آبراهام اچ. مزلو	کلام	قم (آزاد)
۶		اعظم باباخانیاه	مبانی فرهنگ کار و راهکارهای اصلاح فرهنگ کار از منظر امیرالمؤمنین (ع)	اخلاق و تربیت	قزوین (کوثر)

پایان نامه سطح ۴

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	استان و مدرسه
۱		عبدالحمید اسکندری	بررسی شرایط قصاص طرف از منظر مذاهب خمس و حقوق موضوعه	فقه و حقوق اسلامی	قم (آزاد)



دبیرخانه های استانی

گزارش جشنواره های
استانی و مدرسه ای

گزارش برگزاری جشنواره استانی علامه حلی (ره) تهران

حجت‌الاسلام والمسلمین جعفر سماوات
مسئول دبیرخانه استان تهران



همکاری با حوزه علمیه خواهران

هر ساله قریب به نیمی از آثار جشنواره، مربوط به طلاب خواهر است، از طرفی تاکنون تمام فرایند جشنواره بر عهده مدیریت حوزه علمیه برادران بوده است. اشتراک مساعی بخصوص در زمینه ارزیابی آثار همواره دغدغه حوزه علمیه خواهران است. از این رو به پیشنهاد دبیر پنجمین جشنواره علامه حلی برای هم‌افزایی هرچه بیشتر برای اولین بار معرفی ارزیابان اجمالی بر عهده معاونت پژوهش حوزه خواهران قرار گرفت. به همین منظور حوزه علمیه خواهران استان تهران علاوه بر معرفی ارزیابان، محلی را برای ارزیابی برادران و خواهران ارزیاب فراهم آورد. تمام فرایند علمی و اجرایی ارزیابی در این مرحله با اشراف دبیر صورت پذیرفت. ارزیابان معرفی شده از سوی پژوهش خواهران به تأیید دبیر جشنواره رسید. حاصل این همکاری اعتمادسازی و هم‌افزایی بیشتر، شناخت ارزیابان با تجربه حوزه علمیه خواهران و ایجاد افق جدیدی در همکاری دو حوزه برادران و خواهران بوده است. دبیرخانه جشنواره علامه حلی با ترکیبی از بهترین

اعلام فراخوان و تشکیل کلاس‌های روش تحقیق مهرماه سال ۱۳۹۳ فراخوان شرکت در پنجمین دوره جشنواره علامه حلی استان تهران در سطح وسیعی از مدارس علمیه اعلام شد. به منظور تشویق طلاب و نیز نظارت بر کار مدارس علمیه، معاون پژوهش استان و دبیر و مسئولین دبیرخانه و اساتید روش تحقیق به صورت حضوری در مدارس علمیه حاضر شده و به مشکلات اجرایی و علمی معاونت‌های پژوهش و طلاب رسیدگی کردند. آشنایی طلاب با شیوه‌های پژوهش و نویسندگی از مدتها پیش در معاونت پژوهش استان تهران آغاز شده است. برای این منظور جزوه‌ها و کتب متنوعی تهیه شده و کلاس‌هایی در قالب کارگاهی به طور مداوم در مدارس علمیه برگزار می‌شود. آشنایی مدرسان و اساتید محترم با روش‌های تحقیق و پژوهش مهم‌تر از طلاب به نظر می‌رسد. برای این منظور، مطابق نیازسنجی معاونت استان، آموزش روش تحقیق و نویسندگی برای اساتید در دستور کار قرار گرفت و برای اولین بار در سال ۹۳ در دو حوزه علمیه دوره روش تحقیق برای اساتید برگزار شد.

۴۸ اثر در حوزه علوم حدیث، ۱۸۴ اثر در حوزه کلام، ۳۵۹ اثر در حوزه اخلاق و تربیت، ۱۳۸ اثر در حوزه فقه و حقوق اسلامی، ۵۳ اثر در حوزه فلسفه و منطق، ۲۵ اثر در حوزه اصول فقه، ۱۴۲ اثر در حوزه تاریخ اسلام، ۱۶۶ اثر در حوزه ادبیات و ۲۱۵ اثر در حوزه علوم انسانی مرتبط با حوزه دین در دبیرخانه ثبت گردیده است. همچنین از نظر شرکت آثار در ۳ قالب مورد تأیید جشنواره باید عنوان کرد: که ۱۱۴۰ اثر در قالب مقاله، ۳۶۷ اثر در قالب پایان‌نامه و تحقیق پایانی و ۵ اثر در قالب کتاب در دبیرخانه جشنواره به ثبت رسیده است.

همچنین در روند ارزیابی‌های سه‌گانه جشنواره در مرحله نخست یا مرحله اجمالی ۱۵۱۲ اثر شرکت‌کننده مورد ارزیابی قرار گرفته که ۳۷۳ اثر جواز حضور در مرحله تفصیلی اول را دریافت نمودند، در مرحله تفصیلی اول از ۳۷۳ اثر ۲۶۱ اثر از ادامه رقابت بازماندند؛ در مرحله تفصیلی دوم نیز ۱۱۲ اثر باقیمانده برای کسب رتبه با یکدیگر به رقابت پرداختند.

امید است با عنایات حضرت حق و تلاش گروه جشنواره علامه حلی (ره) استان تهران مراسم اختتامیه و تجلیل از برگزیدگان این دوره نیز به خوبی انجام گرفته و موجبات تشویق و ترغیب طلاب جوان به فرهنگ مقاله‌نویسی و پیشرفت در این حوزه را فراهم آورد.

ارزیابان حوزه علمیه خواهران و برادران استان تهران کار ارزیابی را در مورد بیش از ۱۵۰۰ اثر به انجام رسانید.

آمار شرکت‌کنندگان

حضور چشمگیر طلاب در جشنواره علامه حلی (ره) که پرچمدار رقابت در عرصه مقاله‌نویسی در حوزه‌های علمیه کشور می‌باشد، همواره حائز اهمیت بسیار بوده است. از این‌رو برنامه‌ریزی جهت حضور حداکثری طلاب حوزه‌های علمیه استان تهران بلافاصله پس از اتمام چهارمین جشنواره علامه حلی (ره) استان تهران در معاونت پژوهش استان صورت پذیرفت و بر این اساس تبلیغات گسترده‌ای در این زمینه صورت پذیرفت. بحمدالله اکنون که در انتهای راه یکساله قرار گرفته‌ایم می‌توان ثمره این تلاش را دید. شرکت ۱۳۱۲ نفر و ارسال ۱۵۱۲ اثر به دبیرخانه پنجمین جشنواره علامه حلی استان تهران که در استان تهران بی‌سابقه بوده است خود بازگوی این مهم می‌باشد. لازم به ذکر است از ۱۵۱۲ اثر ثبت شده در دبیرخانه جشنواره ۷۲۱ اثر متعلق به حوزه‌های علمیه خواهران و ۷۹۱ اثر متعلق به حوزه علمیه برادران استان می‌باشد. از نظر میزان شرکت در ۱۰ موضوع عمومی جشنواره نیز باید گفت؛ از مجموع ۱۵۱۲ اثر ارسالی ۱۸۲ اثر در حوزه تفسیر و علوم قرآنی،

گزارش برگزاری جشنواره استانی علامه حلی (ره) اصفهان

حجت الاسلام والمسلمین ابوزر دهقانی
مسئول دبیرخانه استان اصفهان



در ۱۰ مدرسه خواهران و برادران منتخب برگزار نماید که از آثار برتر در این بخش در اختتامیه که در مدارس برگزار شد تقدیر بعمل آمد.

طبق برنامه‌ریزی و فرآیندی که برای جشنواره در استان اصفهان در نظر گرفته شد بعد از برگزاری جلسات سیاست‌گذاری و هماهنگی‌هایی که در دبیرخانه صورت گرفت جشنواره پنجم در مهر ماه فعالیت خود را آغاز نمود. در این دوره در مجموع ۱۴۳۷ اثر به دبیرخانه جشنواره رسید که سهم خواهران ۸۰۲ اثر و سهم برادران ۶۳۵ اثر می‌باشد. از این بین ۵ اثر به عنوان رتبه دوم، ۱۰ اثر به عنوان رتبه سوم و ۳۰ اثر به عنوان شایسته تقدیر حائز رتبه گردیدند که در مراسم اختتامیه در ۲۰ فروردین ماه با معرفی آثار برگزیده جوایز ایشان با حضور معاون پژوهش حوزه‌های علمیه برادران و خواهران کشور، دبیر کشوری جشنواره علامه حلی (ره)، حضرت آیت‌الله طباطبائی‌نژاد مدیر حوزه علمیه اصفهان و سایر مسئولین حوزوی و طلاب اهداء گردید.

موفقیت در ارائه یک اثر علمی علاوه بر بهره‌مندی مؤلف آن از دانش تخصصی درباره موضوع مورد مطالعه و تسلط بر مبانی نگارش، مستلزم آگاهی از قواعدی است که آشنایی با این قواعد از طریق آموزش اصول نگارش علمی و مهارت در امر نگارش حاصل می‌شود. مهم‌ترین عناصر تشکیل‌دهنده یک اثر علمی، مؤلفه‌هایی را به همراه دارد که در اغلب رشته‌ها و حوزه‌های علمی عمومیت دارد و توجه به مجموع این عناصر به موفقیت یک اثر علمی خوب کمک خواهد کرد.

بدین منظور، دبیرخانه پنجمین جشنواره علامه حلی (ره) استان اصفهان جهت‌گیری و هدف‌گذاری خود را در ارتقای کیفی آثار از طریق برگزاری کارگاه‌های پژوهشی و مشاوره علمی و شکلی شرکت‌کنندگان محترم ممحض نمود که منجر به ارتقای روشمندی فرایند تحقیق و رشد ارائه مقالات علمی در مقابل پایان‌نامه‌های سطح ۲ گردید که می‌توان به عنوان وجه تفاوت این دوره با دوره‌های قبل ذکر نمود.

در این دوره، در حوزه اجرا نیز دبیرخانه پنجم در اصفهان موفق شد جشنواره مدرسه‌ای را



گزارش برگزاری جشنواره استانی علامه حلی (ره) خراسان

حجت‌الاسلام والمسلمین مهدی کرامتی
مسئول دبیرخانه خراسان

کنار برنامه های متعدد علمی - پژوهشی، اقدام به برگزاری فراخوان آثار پژوهشی می‌نماید.

در این سال‌ها جشنواره علامه حلی، فضای رقابت نویی را برای طلاب جوان خراسانی پدید آورده و زمینه کشف استعدادهای برتر را بیش از پیش فراهم کرده است.

هر چند از گذشته شاهد حضور پررنگ طلاب خراسانی در همه ادوار این جشنواره بوده‌ایم؛ اما مقایسه آمارهای و درصد موفقیت طلاب خراسانی، از روند رو به رشد سطح علمی طلاب و فضایی خراسانی و شکل‌گیری روحیه تحقیق و پژوهش در میان طلاب، حکایت دارد.

در دوره کنونی مجموعه آثار رسیده به دبیرخانه استانی هفتمین جشنواره علامه حلی ۱۷۸۶ اثر بود که ۱۵۹۰ اثر مربوط به برادران و ۱۹۶ مورد مربوط به خواهران است. آثار ارسالی پس از ارزیابی اجمالی و کسب امتیاز لازم، دو مرحله ارزیابی تفصیلی را طی کردند و در نهایت آثار برگزیده به کمیته داوران ارسال شد تا ضمن نقد داوری‌ها و تصحیح خطای احتمالی، بهترین‌ها انتخاب شوند که پس از برگزاری کمیته داوران ۳۰ اثر برگزیده خراسان انتخاب و به مرحله کشوری راه یافتند.

در پایان، ضمن آرزوی توفیق برای دست‌اندرکاران جشنواره علامه حلی، امیدواریم در آینده به تناسب وسعت جمعیتی و جغرافیایی، با افزایش سهمیه آثار برگزیده حوزه علمیه خراسان، درخشش بیش از پیش علمی طلاب جوان خطه عالم‌خیز خراسان را به نظاره بنشینیم.

پژوهش، نبض تپنده و حیات‌بخش پیشرفت و توسعه است. امروزه نظام‌ها و کشورهایی پیشرفته محسوب می‌شوند که به صورت هدفمند و با نگاهی راهبردی اقدامات خرد و کلان خود را، در عرصه‌های مختلف، مبتنی بر بستر پژوهش و تحقیق به انجام می‌رسانند. هر چند گستره زمانی فعالیت‌های پژوهشی در حوزه‌های علمیه شیعه، به قدمت تأسیس این مکتب است و به عصر معصومین بر می‌گردد؛ اما اقتضای زمان و تحولات بنیادین اجتماعی، ما را ناگزیر از بسترسازی برای رشد و ترویج فرهنگ تحقیق و پژوهش می‌نماید.

آمارگیری و وجود نظام ارزشیابی مناسب یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های ساماندهی مؤسسات و نهادهای علمی آموزشی است که بی‌توجهی به آن پی‌آمدهای غیر قابل جبرانی خواهد داشت. هیچ‌یک از سیستم‌های علمی آموزشی حوزه علمیه از این قاعده کلی قابل استثنا نیست و بسته به نوع و کیفیت تشکلهای، طرح و برنامه‌های متفاوتی در راستای ارزشیابی قابل اجراست.

در عرصه تحقیق و پژوهش نیز برنامه‌های مختلفی وجود دارد که هر کدام به نوبه خود بستری برای رشد و ارتقاء کمی و کیفی دست‌آوردهای پژوهشی خواهد شد.

حوزه علمیه خراسان همه ساله، با هدف ارزیابی وضعیت پژوهش و تحقیق در این حوزه و فراهم آوردن تمهید لازم برای ظهور ایده‌ها و اندیشه‌های نو در ساحت علوم اسلامی و انسانی و ظرفیت‌سازی برای شکل‌گیری و رشد شخصیت‌های پژوهشی، در

گزارش برگزاری جشنواره استانی علامه حلی (ره) قم



حجت‌الاسلام والمسلمین حسین حجامی مسئول دبیرخانه استان قم

جشنواره به طلاب مدارس نمود و در جمع طلاب حدود دویست مدرسه حاضر شده و از مزایای پژوهش و جشنواره علامه حلی (ره) برای آنها سخن گفته است و پس از اتمام فراخوان به ارزیابی آثار رسیده پرداخت.

تعداد آثار ارسالی به جشنواره دوم ۱۳۴۱ اثر می‌باشد که ۱۰۴۲ اثر توسط برادران طلبه و ۲۹۹ اثر توسط خواهران طلبه به دبیرخانه جشنواره استانی ارسال شده است. لازم به ذکر است که آثار برادران نسبت به دوره اول که ۵۹۳ ارسال کرده بودند حدود ۷۵ درصد رشد داشته است.

در مراسم پایانی جشنواره استان قم از صاحبان ۴۰ اثر برگزیده و ۳۹ اثر شایسته تقدیر تجلیل به عمل آمد. همچنین از ۴۸ اثر نیز در مدارس علمیه به عنوان شایستگان تقدیر این مدارس تجلیل خواهد شد.

جشنواره علامه حلی (ره) یکی از پربارترین برنامه‌هایی است که در حیطه فعالیت‌های پژوهشی حوزه‌های علمیه اجرا می‌شود و هر ساله به اقبال طلاب برای شرکت در آن، افزوده شده و تشکیل جشنواره‌های مقدماتی تحت عنوان جشنواره‌های استانی و حتی مدرسه‌ای باعث پربارتر شدن آن نیز گشته است.

جشنواره‌های استانی اقبال عمومی به امر پژوهش و در نتیجه تمرین و تدریب آن در بین طلاب مستعد پژوهش به وجود آورده است.

با سیاست افزایش جشنواره‌های استانی، مدیریت محترم حوزه علمیه استان قم نیز تصمیم به برگزاری جشنواره استانی نمود و امسال دومین دوره آن برگزار شده است. دبیرخانه جشنواره استانی از ابتدای مهر سال ۹۳ همت خود را مصروف شناساندن



گزارش برگزاری جشنواره استانی علامه حلی (ره) فارس

حجت‌الاسلام والمسلمین جواد قاسمی
مسئول دبیرخانه استان فارس

دبیرخانه استانی، تعداد ۵۵۰ اثر مربوط به طلاب برادر استان و ۴۶۲ اثر مربوط به طلاب خواهر بوده است. با توجه به بستر ایجاد شده و فرهنگ‌سازی مناسب صورت گرفته باید بصورت جدی به امر آموزش پژوهش و استانداردسازی آثار پژوهشی طلاب عزیز استان بپردازیم و در این زمینه زیرساخت‌هایی نیاز است که باید توسط مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه و عنایت اعضاء شورای عالی حوزه ایجاد گردد که من جمله آن ساعت درسی موظفی در موضوع آموزش پژوهشی و نمره داشتن پژوهش به عنوان یک درس مستقل در کارنامه درس حوزه علمیه است، که در پی آن تولید آثار پژوهشی امری قطعی است که با استانداردسازی و تدوین موضوعات مورد نیاز جامعه اسلامی می‌توان با همین حرکت‌های علمی که در سطح مدارس صورت می‌گیرد بسیاری از نیازها را مرتفع ساخت.

تا نیمه دوم سال ۱۳۸۸ حوزه علمیه فارس فاقد معاونت پژوهش بود و پس از تأسیس معاونت پژوهش رفته‌رفته فرهنگ‌سازی صورت گرفت و بحث پژوهش که قبل از آن امری شخصی بود و بعضی بصورت انفرادی به آن می‌پرداختند، بصورت یک دغدغه حوزه درآمد بطوری که تعداد آثار تحویل شده به جشنواره علامه حلی (ره) از ۱۴ اثر در سال ۸۸ با رشد بیش از ۵۰ برابر به ۷۱۵ اثر در سومین جشنواره علامه حلی (ره) در سال ۸۹ رسید. و این اولین بار بود که نام استان فارس به عنوان استان برتر پژوهشی البته از حیث کمیت آثار ارسالی در قم مطرح گردید و این امر سه سال متوالی ادامه پیدا کرد. تا اینکه در سال گذشته توفیق برپایی اولین جشنواره علامه حلی (ره) استانی را داشتیم و در سال جاری نیز دومین جشنواره را با مشارکت حوزه علمیه خواهران اجرا کردیم که در این دوره، از ۱۰۱۲ اثر دریافتی توسط

گزارش برگزاری جشنواره استانی علامه حلی (ره) کرمان

به حمد الله امسال نیز در هفتمین جشنواره علامه حلی (ره) که برای دومین سال پیاپی در استان کرمان به شکل استانی برگزار شد شاهد رشد و استقبال چشمگیری از حضور طلاب پژوهشگر بودیم. مجموع آثار استان کرمان در سال گذشته ۷۲۳ اثر بود اما امسال ۱۲۰۰ اثر در قالب‌های مختلف به دبیرخانه ارسال شد.

آثار هم به لحاظ شکلی و هم به لحاظ کیفی نسبت به سال گذشته بسیار متفاوت و ارتقاء یافته‌تر بود. کار ارزیابی‌ها هم دقیق‌تر از سال گذشته انجام شد. به نظر می‌رسد که ما به اهداف خودمان در ایجاد انگیزه و حساسیت نسبی در فرهنگ‌سازی پژوهش دست یافته‌ایم و حتی توان تهیه انبوهی از آثار در سال‌های آینده نیز وجود دارد.

اکنون آنچه نیاز داریم این است که باید براساس یک اولویت‌بندی مناسب محتوای علمی محصولات را متناسب با نیازها ساماندهی کنیم. باید یک شبکه علمی و تحقیقاتی برای تولید و تهیه مقالات فراهم کنیم که در آن نظامی از موضوعات تحقیق‌پذیر و قابل ارائه وجود داشته باشد. در هر صورت ترسیم چرایی و چیستی و چگونگی ادامه این حرکت، مسأله بسیار مهمی است.



حجت الاسلام والمسلمین
علی رضا انجم‌شعاع
مسئول دبیرخانه استان کرمان

گزارش برگزاری جشنواره استانی علامه حلی (ره) همدان



حجت‌الاسلام والمسلمین
سعید کاظمی
مسئول دبیرخانه استان همدان

یکی از مهم‌ترین وظایف حوزه‌های علمیه تهیه و تدوین نرم‌افزار تمدن اسلامی است و قطعاً این مهم تحقق پیدا نمی‌کند مگر با ژرفاندیشی و تحقیق که منجر به تولید فکر و تبیین و تحکیم مبانی اسلامی و انطباق معارف دین با اقتضاءات عصر و زمان شود.

جشنواره علامه حلی (ره) یکی از مهم‌ترین اقداماتی است که می‌تواند پژوهش را در بین طلاب جوان ترویج نموده و مسیر تربیت محققین علوم اسلامی را هموار نماید. با خواست و اراده حق تعالی حوزه علمیه استان همدان توفیق یافت تا برای دومین سال متوالی در حد وسع و توان خویش به این وظیفه مهم عمل نماید.

در این راستا جشنواره علامه حلی (ره) این حوزه مبارکه موفق به دریافت ۴۰۹ اثر پژوهشی از طلاب جوان گردید که به ترتیب شامل ۳۰۵ مقاله، ۷۹ تحقیق پایانی، ۵ کتاب و ۴ پایان‌نامه می‌باشد و از این تعداد، ۲۴ اثر حائز رتبه برتر و شایسته تقدیر گردیدند.

گزارش برگزاری جشنواره استانی علامه حلی (ره) آذربایجان شرقی



حجت الاسلام والمسلمین مرتضی قربانی مسئول دبیرخانه استان آذربایجان شرقی

♦ برگزاری جلسات متعدد هم‌اندیشی با شورای علمی و اجرایی جشنواره

♦ حضور دبیر محترم جشنواره کشوری و ایراد سخنرانی در مدارس مختلف استان

♦ دریافت آثار که در این دوره با رشد ۶ برابری نسبت به سال گذشته که حدود ۶۰۰ اثر بود

♦ ارزیابی اجمالی آثار رسیده که از این آثار تعداد ۱۷۰ اثر به ارزیابی تفصیلی راه یافتند

♦ ارزیابی‌های تفصیلی توسط داوران اول و دوم که از این تعداد ۳۲ اثر برگزیده و ۲۵ اثر به عنوان شایستگان تقدیر معرفی شدند.

و در نهایت با حضور معاون محترم پژوهش حوزه‌های علمیه به همراه دبیر محترم کشوری جشنواره و هیئت همراه در مورخه ۹۳/۱۲/۲۳ اختتامیه جشنواره استانی برگزار گردید که در این مراسم، آیت‌الله مجتهد شبستری، رئیس شورای استان و حجت‌الاسلام والمسلمین عماد معاون محترم پژوهش حوزه‌های علمیه به ایراد سخنرانی پرداخته و در پایان توسط ایشان از برگزیدگان و شایستگان تقدیر با اعطاء لوح و جوایز نقدی متناسب تجلیل به عمل آمد.

در پایان از عنایات و توجهات ویژه امام جمعه و رئیس شورای استان و معاون محترم پژوهش حوزه‌های علمیه و دبیر محترم جشنواره کشوری و اساتید محترم داور و تمامی عزیزانی که در این امر ما را یاری فرمودند کمال تقدیر و تشکر را داریم.

با عنایت خداوند متعال و توجهات حضرت ولی‌عصر (عج) و تلاش و همکاری مدیران محترم مدارس استان و طلاب گرامی و تأیید معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه و دبیرخانه کشوری، اولین دوره جشنواره استانی علامه حلی (ره) در سال تحصیلی ۹۳-۹۴ در استان آذربایجان شرقی برگزار شد.

با توجه به شرکت قابل توجه طلاب در سال گذشته و کسب امتیاز میزبانی و اعلان آن از سوی معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه و دبیرخانه مرکزی جشنواره، کار اجرایی جشنواره استانی از اول مهر ماه با برگزاری جلسات توجیهی و هماهنگی‌های صورت گرفته با مرکز مدیریت حوزه علمیه خواهران استان و دبیرخانه مرکزی جشنواره، آغاز گردید.

با عنایت و توجه خاص آیت‌الله مجتهد شبستری، رئیس شورای استان و تأکید ایشان بر برگزاری هرچه بهتر این جشنواره و حمایت و راهنمایی‌های مدیران محترم استانی (برادران و خواهران) و تشکیل کارگروه علمی، اجرایی و معرفی آنان به دبیرخانه کشوری، اقدامات ذیل‌الذکر صورت پذیرفت:

♦ نامه‌نگاری‌های لازم به مدیران مدارس جهت تشویق و زمینه‌سازی‌های مناسب برای شرکت طلاب

♦ طراحی پوسترهای متناسب تبلیغاتی و ارسال آن به مدارس



گزارش برگزاری جشنواره استانی علامه حلی (ره) یزد

حجت‌الاسلام والمسلمین
شهاب‌الدین وحیدی مهرجردی
مسئول دبیرخانه استان یزد

اهم برنامه‌های جشنواره:

- ◆ تلاوت قرآن کریم؛
- ◆ بیان خیرمقدم و آمار توسط دبیر جشنواره؛
- ◆ استفاده از بیانات معاون پژوهش حوزه های علمیه حجت الاسلام و المسلمین حاج آقای عماد (زیدعزه)؛
- ◆ استفاده از بیانات مدیر پژوهش حوزه علمیه خواران؛
- ◆ پخش مستند معرفی حوزه های علمیه شهر یزد؛
- ◆ معرفی برترین ها و اهداء جوایز و لوح تقدیر.

لازم به ذکر است این جشنواره در روز دوشنبه ۱۸ اسفند ۱۳۹۳ برگزار گردید و شخصیت‌هایی همچون نماینده ولی فقیه و امام جمعه شهر یزد، حضرت آیت‌الله ناصری، معاون پژوهش حوزه‌های علمیه حجت‌الاسلام والمسلمین حاج آقای عماد و تیم همراه، مدیران استانی حوزه علمیه برادران و خواران، مدیران مدارس علمیه، اساتید، کادر مدارس و طلاب و سایر عزیزان شرکت نمودند.

این جشنواره آغازی است برای برگزاری دیگر جشنواره‌ها در سال‌های آینده و مقالات بیشتر جهت برطرف کردن نیازهای دینداران و تبلور بخشیدن به دین مبین اسلام.

پژوهش تغذیه‌کننده آموزش و در راستای بالا بردن سطح فرهنگ؛ عامل ارتقاء سطوح مختلف نیازهای دینی، اعتقادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی افراد جامعه می‌باشد. آشنایی با این یافته‌های دینی و برآورده ساختن نیازهای اعتقادی و پاسخ به شبهات در گرو برگزاری جشنواره‌هایی است که بتوان با دغدغه‌های دینداران و معتقدین آشنا شد، در این راستا برگزاری جشنواره علامه حلی موجب آشنا شدن با پژوهش‌های حوزویان محترمی است که به دنبال پاسخ به سؤال‌های اعتقادی و دینی در زمینه‌های گوناگون و برطرف کردن این نیازهای دینداران است. جرقه اولیه جشنواره علامه حلی استان یزد به پیشنهاد معاون محترم آموزش و پژوهش زده شد که به دنبال مطرح شدن چنین جشنواره‌ای، فرخوان آن به تمام حوزه‌های علمیه استان اطلاع‌رسانی شد که در پی آن، طلاب محترم برادر و خواهر تعداد ۲۷۶ اثر در قالب‌های کتاب، پایان‌نامه، تحقیق پایانی و مقاله تدوین نموده بودند به دبیرخانه جشنواره ارسال نمودند که پس از ارزیابی اجمالی، ۱۵۲ اثر به مرحله ارزیابی تفصیلی راه یافتند و پس از ارزیابی تفصیلی، ۱۶ اثر حائز رتبه شدند و ۱۷ اثر به عنوان شایسته تقدیر انتخاب شدند.

جشنواره‌های مدرسه‌ای گزارش برگزاری آزمایشی

با تصویب شورای سیاستگذاری جشنواره علامه حلی (ره)، جشنواره‌های مدرسه‌ای علامه حلی (ره) در سال ۱۳۹۳ به صورت آزمایشی و بر اساس آیین‌نامه ارزیابی و فرم‌های ارزیابی جشنواره علامه حلی (ره) در تعدادی از مدارس سه استان قم، اصفهان و کرمان برگزار شد.

در استان اصفهان، با تصویب شورای جشنواره استانی، مدارس علمیه ابی‌صالح (عج)، صاحب‌الزمان (عج)، امام صادق (ع) خوراسگان، دارالحکمه باقرالعلوم (ع) و ولی‌عصر (عج) در حوزه علمیه برادران و مدارس مجتهده امین، النفیس، فاطمه محدثه (س)، فاطمه زهراء (س) خمینی‌شهر و زهرائیه (س) نجف‌آباد جهت برگزاری این جشنواره انتخاب شدند.

پس از انجام ارزیابی‌های آثار این مدارس و مشخص شدن برگزیدگان هر مدرسه، طی مراسمی در این مدارس و با حضور حضرات آیات و حجج اسلام والمسلمین ناصری، فقیه ایمانی، مهدوی، فراهینی و سجادی در بخش مدارس برادران، جوایز نفرات برتر هر مدرسه اهداء شد. در بخش خواهران نیز، طی یک مراسم متمرکز در مدرسه النفیس، نفرات برتر ۵ مدرسه مورد تقدیر قرار گرفتند.

در استان‌های قم و کرمان، با تصویب شورای جشنواره در این دو استان، مقرر شد آثار مدارس علمیه در جشنواره استانی بررسی و ارزیابی شده و به نفرات برتر مدارس خواهران و برادران جوایزی اهدا شود که در استان قم، پس از اتمام ارزیابی‌ها، از تعداد ۴۷ نفر از صاحبان آثار برتر مدارس برادران و ۲۴ نفر از صاحبان آثار برتر مدارس خواهران در اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۴ تقدیر بعمل آمده است. در استان کرمان نیز، در آینده نزدیک و طی مراسمات مجزا، از نفرات برتر کلیه مدارس تقدیر بعمل خواهد آمد.



چکیده آثار برتر



الملاک فی مراتب الادراک

مرتضی اصل رنگرز ششگلانی

برگزیده رتبه ۱

خلاصه المحتوی

اختلفوا في مراتب العلم وأصنافه: فمنهم من يقول: إن العلم علي أربع مراتب؛ لأن النفس ذات أربع قوي من الحس والخيال، والوهم والعقل، فلكل قوة مرتبة من العلم وهذا هو مشهور المشاء.

و منهم من ذهب إلي تثليث مراتب الإدراك إلي الحس والخيال والعقل، كما فعله صاحب الأسفار رحمه الله، واستدل علي مخالفته بما محصله: أن الفرق بين الإدراك الوهمي والعقلي ليس بالذات، بل أمر خارج، وهو الإضافة إلي الجزئي وعدمها، ومثل هذا الفرق لا يوجب للوهم استقلالاً عن العقل بوجه، من حيث يختص بمرتبة من مراتب العلم.

و ثالث ذهب إلي أن العلم علي مرتبتين، لإسقاطه الحس، كما أسقط السابق الوهم، ودليله: هو نفس ما في قول الصدر رحمهما الله، إلا أنه نبه علي أن الفرق بين الإدراك الحسي والخيالي ليس بالذات أيضاً، والعجب أنه أسقط الحس دون الخيال!

و المختار هو عدم الالتزام بأحد هذه الأقوال، أما لا يركن إلي الأول منها فلأن النفس لا تنحصر في هذه الأربعة، بل هي أزيد كالمصرففة، فإن كان الملاک في جعل المراتب مجرد وجود القوي - يعني إن تعددت بتعددتها - إذا يكون العلم علي خمس مراتب، لو انحصرت في الخمسة وهكذا، وإن ادعي أحد: أن المراد من القوي - في كلام هؤلاء - ليس إلا المدركة منها، مع أن المتصرففة ليست بمدركة كما لا يخفي، فجوابه هو أن المسألة إن فرضت هكذا إذا لا يجوز ترييعه، بل الواجب أن نقول: إن العلم علي ثلاث مراتب، بإسقاط مرتبة الخيال؛ وذلك لأن الخيال ليس بمدركة أيضاً كالمصرففة.

أما لا نقول بما ذهب إليه الصدر؛ فلأن هذا الفرق لا

يختص بهذين الإدراکین، بل هو فرق يشمل جميع الإدراکات، إذا يقاس بالعقل. هذا يعني لا فرق بين الإدراک العقلي وغيره - وهمياً كان ذلك الغير أو حسياً أو غيرهما - إلا هذا الفرق هو الإضافة إلي الجزئي وعدمها، كالفرق بين الإدراک العقلي والوهمي، فإن العلم بحلاشوة العسل مثلاً من المحسوس والعلم بالحلاوة من دون أية إضافة إلي جزئي كالعسل من المعقول، ولا فيرق بينهما إلا بالإضافة إلي الجزئي وعدمها. فيستدل عليه بلأزم قوله رحمه الله تعالى:

الموجود بين الإدراک العقلي والحسي ليس إلا الإضافة إلي الجزئي وعدمها، لكن مثل هذا الفرق لا يوجب استقلالاً عن العقل، فليس للحس مرتبة بين مراتب العلم حتي يمكن اختصاصه بمرتبة خاصة، مع أنه لم يذهب إليه.

و كذلك لا نعتمد بالتثنية التي قاله العلامة رحمه الله تعالى، ليرد عليه ما أوردناه علي سابقه رحمه الله، و أكثر. إضافة إلي أن إسقاط الحس دون الخيال ممّا لا دليل له ولا ترجيح.

و الذي يرجي أن يتحقق في هذا المجال هو التنبيه علي عدم صحة هذه الأقوال أولاً، ثم الوصول إلي ملاک في هذه المسألة ثانياً، حتي يمكن للباحث أن يستند فيما ذهب إليه بذلك المعيار، و يمكن أيضاً للناقد أن يستمسك فيمخالفته بذلك، إما يناقش في أصل المعيار وصحته، وإما في عدم تطابق مذهبه لمعياره، يعني يستشكل بأن ما ذهب إليه القائل في مراتب العلم من تثليث أو ترييع أو نحوهما لا يطابق اختياره في ملاكتيين تلك المراتب للعلم، فلم يذهب بحسب ملاکه و معياره.

و المهم أن يكون هناك عماد يدور عليه كل المباحث إثباتاً كانت أو نفيًا.



سیر تطور و جایگاه‌شناسی احکام قضایا در منطق اسلامی

علی ابراهیم پور

برگزیده رتبه ۲

در کتب منطق اسلامی مباحثی شامل تناقض و عکس مستوی و... یافت می‌شود. با نگاهی گذرا به کتب قدما و کتب جدید منطق‌دانان اسلامی تفاوت و تغییر نگاه منطق‌دانان، تحول در جایگاه و اهمیت این مباحث - اعم از شیوه بحث و ورود و خروج، تعداد و تبویب - در منطق به چشم می‌خورد. این تفاوت‌ها مبدأ این سؤال است که احکام قضایا در دیدگاه منطق‌دانان اسلامی چه اهمیت و جایگاهی و در طول تاریخ منطق چه تحولاتی - از نظر تعداد و انواع و نوع تبویب - داشته است؟ و اینکه این تحولات چه تأثیری بر علم منطق داشته است؟

در این مقاله، بنا بر یافته‌هایی که از کتب قدما و متأخرین منطق‌دان به دست آمد، سیر تطور احکام قضایا به چهار دوره تاریخی تقسیم شده است و در هر دوره با لحاظ تاریخ حیات نویسنده، تبویب کتاب آنها شناسایی شده و جایگاه احکام قضایا در آن کتاب و همچنین تعدادی که به آن اشاره کرده‌اند مطرح شده است.

متن‌کاوی موضوعی قرآن کریم جهت کشف ارتباطات معنایی میان آیات، بر مبنای تفسیر المیزان



محمد حسین صالحی شهرودی

برگزیده رتبه ۲

متن‌کاوی موضوعی قرآن کریم، یک رویکرد جدید در «پردازش ارتباطات معنایی» میان «آیات قرآن کریم» است که با استفاده از «ابزارهای داده‌کاوی» به این کاوش می‌پردازد. با استفاده از «مبنای تفسیری علامه طباطبایی» در «نگاه موضوعی» و «نگاه غایت‌محور»، یک «پیکره موضوعی» از آیات قرآن کریم تشکیل دادیم که این پیکره شامل یک «بخش تفسیری» (در دو حالت «مدل سوره» و «مدل آیات مرتبط») و یک «بخش تشخیصی» می‌باشد.

موضوعات مطرح شده در این «پیکره موضوعی»، مبتنی بر «تفسیر المیزان» و «مجموعه‌ی رسائل علامه طباطبایی»، شامل «هفت موضوع اصلی» از کل محتوای آیات قرآنی می‌باشد که با نظمی توحیدی، یک «نظام معنایی جامع و منسجم» را تشکیل می‌دهد.

«بخش تفسیری پیکره‌ی موضوعی» شامل یک «ساختار معنایی» برگرفته از «تفسیر المیزان» اثر علامه طباطبایی (ره) است که برای «ارزیابی» ارتباطات کشف شده در «الگوریتم‌های داده‌کاوی» و «تفسیر مدل‌های کشف شده» مورد استفاده قرار می‌گیرد.

«بخش تشخیصی پیکره‌ی موضوعی» نیز شامل انواع «دیتاست‌های موضوعی» است که جهت دادن ورودی به «الگوریتم‌های داده‌کاوی» و اجرای «پردازش‌های رایانه‌ای» استفاده می‌شود.

ما در این تحقیق برای اثبات «معنادار بودن» طرح «متن‌کاوی موضوعی» در «کشف ارتباطات معنایی» میان «آیات قرآن کریم» به عنوان نمونه طرح را بر روی سوره «الحجر» (در مدل سوره) و آیات تفسیری مرتبط با آیه‌ی ۲۱ این سوره (در مدل آیات مرتبط) اجرا نمودیم و در پایان توانستیم با میزان مطلوبی به «کشف ارتباطات معنایی» در «۱۰ آزمون داده‌کاوی» (از ۲۹ آزمون انجام‌شده) برسیم.

در پایان با استفاده از طرح اثبات‌شده‌ی «متن‌کاوی موضوعی» در این تحقیق، زمینه‌ی پیاده‌سازی آن در «کل قرآن کریم» به صورت طرح پیشنهادی ابداعی «شبکه‌ی جامع معنایی آیات قرآن» مبتنی بر «تفسیر المیزان» بوجود آمده است.



فلسفه عشق مجازی در سلوک

زهرا کلهر

برگزیده رتبه ۲

عشق در ادبیات عرفانی همان محبت شدید است که به حقیقی و مجازی تقسیم می‌شود. عشق مجازی که متعلق آن انسان است از آن‌رو دارای اهمیت بررسی است که ممکن است در مراحل مختلف سلوک عرفانی و در راه رسیدن به وحدت حقانی بر سالک عارض شود. عشقی که در ظاهر مصداق کثرت است با ماهیت سلوک عرفانی که اقتضای وحدت دارد در تضاد است. سالک با یک پارادوکس عینی مواجه می‌شود. ممکن است سطح معرفتی او چنان نباشد که یاری‌گر وی در حل این تضاد باشد؛ از این‌رو ممکن است از سیر باز بماند. بنابراین عشق مجازی (انسانی) نیاز به تبیین معرفتی دارد.

ایمن پژوهش که با رویکردی توصیفی-تحلیلی و به روش کتابخانه‌ای و با بهره‌گیری از شیوه‌ی هرمونیک مطرح در مباحث اصول فقه شیعی تدوین یافته است، درصدد پاسخ به چرایی و چگونگی عشق مجازی در مراحل مختلف سلوک عرفانی از بدو شکل‌گیری عرفان اسلامی تا قرن هفتم است. برای این منظور ابتدا با بررسی علل عدم ظهور عشق مجازی در آثار عرفانی سده‌های اولیه و واکاوی علل ظهور آن در قرون میانی (قرن چهار به بعد) به این نتیجه می‌رسد که تا پیش از این‌عربی نسبت به فلسفه عشق مجازی دو دیدگاه عمده در عرفان اسلامی وجود دارد؛ دیدگاه کارکردگرایانه که عشق مجازی را مقدمه و پلی برای رسیدن به عشق الهی می‌داند و دیدگاهی که مبنای آن وحدت وجود است.

بر اساس دیدگاه اخیر به لحاظ وجودشناختی عشق انسانی همان عشق رحمانی است و هر دو حقیقت یکسانی دارند و تفاوت آنها می‌تواند برای غیر واصلان تنها به لحاظ نقص بعد معرفت‌شناختی باشد.

افزون بر نتیجه فوق، با تتبع تاریخی در سیره عملی عرفا نسبت به وجود عشق مجازی در زندگانی آنان و تأثیر آن در سلوک عرفانی‌شان این نتیجه بدست آمد که سالک در هر مرتبه از سلوک عرفانی، نوعی از عشق انسانی را تجربه می‌کند که متمایز از مقامات بالاتر و مادون خود است. عشق انسانی عارف واصل با عشق انسانی سالکی که در اوایل یا اواسط سلوک عرفانی قرار دارد یکی نیست. به ظاهر، همه عشق انسانی را تجربه می‌کنند اما این عشق در هر مرحله‌ای از مراحل سلوک عرفانی از نظر ماهوی و شدت و وحدت با مرحله پیشین متفاوت است.

پژوهشی پیرامون صحت انتساب رساله‌ی سلامان و ابسال به ابن سینا



سید محمد کاظم مددی الموسوی

برگزیده رتبه ۲

این پژوهش به بررسی صحت انتساب رساله «سلامان و ابسال» به ابن سینا، و نیز بررسی محتوای احتمالی آن می‌پردازد. رساله‌ای که از آن متن مستقیمی در دسترس نیست و تاکنون تحقیقی بر روی آن انجام نشده است.

برای رسیدن به این مقصود، شواهد موجود در دیگر آثار ابن سینا، شواهد موجود در آثار دیگر فلاسفه، و نیز قرائن موجود در دو رساله داستانی دیگر ابن سینا، بررسی می‌شوند؛ هم شواهدی که بر اصل وجود این رساله دلالت می‌کنند، و هم شواهدی که در مورد محتوای آن گزارشی به دست می‌دهند.

از طریق این بررسی‌ها، این نتیجه به دست می‌آید که ابن سینا قطعاً این رساله را تألیف کرده است و وجود آن قطعی است، هر چند در مورد محتوای آن شاهد قطعی‌ای وجود ندارد و صرفاً دو دسته گزارش در مورد دو نوع محتوا از آن موجود است.

This paper focuses on the attribution of Salaman va Absal treatise to Avicenna, and its probable content of which, no manuscript is available and no study has been done either. To reaching that, evidences in other Avicenna's books, evidences in other philosophers' books, and evidences in two other Avicenna's fictional treatises will be examined. These evidences cover both those which have implication on its existence, and those have reports on its content. The analyses show that though Avicenna certainly has wrote this treatise, i.e. Salaman va Absal, there is no absolute evidence as to its content; it seems that we have just two kind of reports, about two possible kind of its content.



دف از منظر اسلام

فرشته مؤمنی

برگزیده رتبه ۲

دف یکی از آلات موسیقی است که تاریخ پیدایش آن به بعد از حضرت آدم(ع) بر می‌گردد و در میان برخی از امت‌های گذشته هم‌چون قوم لوط و بنی‌اسرائیل، در کنار شراب و قمار از تفریحات و سرگرمی‌های شادی‌آور رایج بوده است.

در مورد حلیت و جواز استعمال آلات موسیقی اختلاف آراء فراوانی وجود دارد و این اختلاف در زمینه دف‌نوازی بیشتر از سایر آلات می‌باشد.

از آنجا که وظیفه ما آگاهی از احکام واقعی الهی می‌باشد، باید سعی شود تا منابع روایی که عمده دلیل جواز یا عدم جواز دف‌نوازی است بررسی شده و احیاناً اگر تعارضی در این‌باره بین روایات وجود دارد، برطرف شود.

هم در کتب شیعه و هم در کتب اهل‌سنت، روایاتی در زمینه دف‌نوازی وجود دارد، اما به خلاف روایات معتبر شیعه، روایات دال بر جواز دف‌نوازی، بیشتر در کتب اهل‌سنت است که با بررسی محتوای این روایات، به جعلی بودن آنها پی می‌بریم؛ زیرا در برخی از آنها نسبت‌های ناروایی به پیامبر عظیم‌الشأن اسلام(ص) داده شده و عصمت ایشان را شکسته است و برای بالا بردن مقام خلفای خود، شأن و منزلت آن حضرت را پایین آورده است. از طرفی، چند روایت داریم که حکایت از دف‌نوازی در ازدواج حضرت زهرا(س) دارد که با بررسی سند و محتوای این روایات، نامعتبر بودن آنها معلوم می‌شود.

البته برخی از فقهای شیعه هم‌چون شهید اول و شهید ثانی، قائل به جواز دف فقط در نکاح هستند که مستند آنها برخی از همین روایات ضعیف اهل‌سنت است که به کتب شیعه راه پیدا کرده است، اما چون برخی دیگر از فقها هم‌چون شیخ طوسی، علامه حلی و شیخ انصاری این جواز را نپذیرفته‌اند، بنابراین نمی‌توان گفت که عمل نمودن علما به این روایات، جبران‌کننده ضعف آنهاست؛ چراکه علماء اتفاق بر عمل به این روایات ندارند.

نتیجه اینکه با بررسی روایات عدم جواز دف‌نوازی متوجه می‌شویم که این روایات از لحاظ سند و محتوا بسیار صریح‌تر و قوی‌تر از روایات جواز دف‌نوازی است و از طرفی روایات دال بر جواز دف‌نوازی، بخاطر اینکه مصداق لهو‌الحديث و قول الزور هستند و خداوند متعال در قرآن این‌ها را مذمت نموده است، بنابراین این روایات مخالف با قرآن نیز هست.

نقش هیأت مذهبی در راهبری دینی جوان

سید محمد آقا میری

برگزیده رتبه ۲



در عصر حاضر، هیأت مذهبی به عنوان اثرگذارترین نهاد اجتماعی - مذهبی در میان شیعیان، نقش آفرینی‌های بزرگی را در هدایت و تربیت جوان داشته است. از این‌رو این پایان‌نامه ضمن ارائه تعریفی از هیأت مذهبی، به بررسی لایه‌های ماهیتی و کلی و جمع‌آوری اطلاعاتی از عملکرد این نهادها در میان جامعه نموده است؛ تا با تحلیل صحیح از نقاط قوت و ضعف این مجموعه‌ها، بهترین راهکارها و پیشنهادات را در جهت پیشگیری و یا اصلاح درونی این گونه هیأت برای هدایت و راهبری جوانان ارائه نماید.

این تحقیق با هدف قرار دادن چهار هیأت از هیأت نمونه کشوری در استان‌های مختلف، جامعه آماری خود را مورد بررسی و تحلیل در پنج حوزه قرار می‌دهد که شامل: ۱. شناخت ماهیتی و مفهومی هیأت ۲. شناخت کارکردها و ساختارهای موجود (قدیم و جدید) هیأت ۳. تأثیر و چگونگی نقش هیأت در فرهنگ و فکر جوان و ظرفیت‌ها ۴. شناخت ظرفیت‌ها و بررسی تأثیرات هیأت مذهبی در اخلاق و رفتار جوان ۵. آسیب‌شناسی و تعیین راهکارهای مناسب برای رفع آن می‌باشد.

از جمله مهم‌ترین یافته‌های این پایان‌نامه، بیان تعریفی بدیع و تازه و ارائه جلوه‌ای نو از هیأت، متناسب با نیاز عصر حاضر در جامعه می‌باشد و ارائه این خط سیر جدید در تعریف سبب شده است تا تاریخی دیگر از شکل‌گیری هیأت متفاوت با آنچه که از این مجموعه‌ها تا به حال توسط محققین دریافت و ارائه شده است به دست آید.

تبیین کارکردها و ساختارهای ناشناخته (در نزد محققین) و پنهان هیأت مذهبی در عصر حاضر از دیگر یافته‌های بدیع در این رساله می‌باشد. ضمن اینکه تطبیق برنامه‌های اجرایی هیأت و شناخت ابزارهای لازم برای تربیت جوان در عرصه‌های مختلف فکری و فرهنگی و اخلاقی و رفتاری از جمله این یافته‌ها می‌باشد.

در پایان نظرسنجی‌ها و مشاهدات نگارنده این رساله، تأثیرات برنامه‌های اجرایی و سازمان و ساختار هیأت را بررسی نموده و آمارهای جدیدی در تجزیه و تحلیل عملکردهای مختلف این نهادها بر جای گذارده است.



دین‌ستیزی از دیدگاه قرآن

منصوره اسکندری نژاد

برگزیده رتبه ۲

«دین» به عنوان مجموعه‌ای از عقاید، اخلاق و مقررات است که از سوی خداوند برای هدایت بشر فرستاده شده است، اما در طول تاریخ، گروه‌های معاند با این ابزار الهی به مبارزه برخاسته‌اند. پژوهش حاضر در مورد ابعاد دین‌ستیزی با توجه به آیات قرآن کریم می‌باشد.

عمده منابع استفاده شده در این پژوهش، تفاسیر معتبر شیعه و اهل سنت بوده است اما برای بررسی بیشتر به کتب روایی و اخلاقی هم مراجعه گردیده است. محقق در این پژوهش بر آن است تا در سایه قرآن، روش‌های دین‌ستیزان در طول تاریخ و آثار و زمینه‌های دین‌ستیزی را تبیین کرده و در نتیجه راه‌های مقابله با آنان را بدست آورد.

با عنایت به اهداف ذکر شده، این بحث در پنج فصل تدوین شده است. پس از بیان کلیاتی از تحقیق، با توجه به کاربرد زیاد و کلیدی بودن برخی واژگان چون، دین، ستیز، دشمنان، دین‌ستیزان به تعریف و تبیین این مفاهیم پرداخته خواهد شد.

به منظور فهم عواملی که به پدیده‌ی دین‌ستیزی منجر می‌شود، فصل دوم تحت عنوان «زمینه‌های دین‌ستیزی» گردآوری گردیده است و در فصل سوم، به بررسی شیوه‌های دین‌ستیزان از دیدگاه قرآن، در سه گفتار می‌پردازد که عبارتند از شیوه‌های آنان ۱. در برابر رهبران دینی ۲. در برابر میانی مکتب ۳. در برابر پیروان دینی. دینداران باید با هدف مقابله با این روش‌ها، با «روش‌های مقابله با دین‌ستیزان» آگاه باشند که فصل چهارم در همین راستا دو گفتار «وظایف نیروهای دینی نسبت به خودشان در برابر دین‌ستیزان» و «وظایف نیروهای دینی نسبت به دین‌ستیزان در مقابل شگردهای آنان» را مورد کندوکاو قرار داده است.

آنچه از بررسی موارد فوق‌الذکر به دست آمد این بود که قرآن به عنوان کتاب آسمانی جامع و جاویدان، در موارد بسیاری به مسلمانان نسبت به دشمنان دین، روش‌های آنان و زمینه‌های آثار دین‌ستیزی هشدار داده و برای مقابله با آنان، راه‌هایی را پیش روی اهل دین قرار داده است.



قل هل يستوى
الذين يعلمون والذين
لا يعلمون انما يتذكر
اولو الالباب

سوره زمر آيه ٩

